Opłata pocztowa uiszczona ry załtem
Najer Folksblat
פרייז 20 גראשען
היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאריטיש-נעזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 100 (1094) | Łódź, Niedziela 1 Maja 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כט ניסן תרפ"ז. | Nr. 100 (1094)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

נעגעע בלוטיגע טעראר אין ליטע.

פראטעסט פון דעפוטאטען און זשורנאליסטען אין לעטלאנד.

ר י ג א, 30 (יט"א, טעלעגראפיש) אלע דעפוטאטען פון לעטלענדישען פארלאמענט, וואס געהערען צו די דעמאקראטישע פראקציעס, אויך 25 פארלא-מענטארישע בעריכטערשטאטערס האבען אונטערגעשריבען א פראטעסט געגען בלוטיגען רעזשים פון סמעטאנא'ן אין ליטע, געגען טעראר און די טויט-אורטיי-לען, וואס הערען דארט נישט אויף. צום פראטעסט האבען זיך אויך אנגעשלא-סען אלע יודישע דעפוטאטען און זשורנאליסטען.

ק א וו נ א, 30 (ספ. טעל.) די רעגירונג האט שטרענג פארווערט וועלכע ס'איז דעמאנסטראציעס אדער פערזאמלונגען דעם 1-טען מאי.

א פאדערונג צו פערוואנדלען די מאסקווער סינאגאגע אין א קלוב,

חייל זי איז זעהר זעלטען טעטיג.

מ א ס ק ו ו ע, (י.ט.א.) אין מאסקווער צייטונג „ראבאטשאיא מאסקווא" איז אפגעדרוקט א ווענדונג פון איינעם א יודישען וועבער קאנטאראוויטש, אז מען זאל אפגעבען די מאסקווער גרוי-סע סינאגאגע פאר א קלוב פון יודישע ארבייטער.

דער שרייבער בעקלאגט זיך דערויף, וואס ארבייטער האבען נישט קיין גע-העריגע לאקאלען. אויף דעם אנטי-רע-ליגיעזען אוונט, וואס דער יודישער קלוב „קאמוניסט" האט איינגעארדענט אין זאל פון מערב-אוניווערזיטעט זע-נען געווען אנוועזענד 1000 מענשען. אבער זעהר פיעל האבען געמוזט אוועק-געהן, ווייל עס איז נישט געווען קיין ארט.

אין דער זעלביגער צייט שטעהט אין שכנות מיט'ן מערב-אוניווערזיטעט די גרויסע געביידע פון דער יודישער סינאגאגע, וועלכע איז אבסאלוט נישט נויטיג די יודישע מאסען. די סינאגאגע שטעהט וואכענווייז לעדיג און נאר יום-טובים בעדינט זי די גרויסע און מיטע-לע נעפליים. וואלט נישט גלייכער גע-ווען צו פערוואנדלען די סינאגאגע אין א קולטור-הויז פאר יודישע ארבייטער, וואס זענען צעווארפען איבער גאנץ מאסקווע? מען דארף ווענען דער זאך א טראכט טון און דערוועקען די געהערי-גע איניציאטיווע אין מאסקווער סאוויעט".

פערזוכען אבצונעמען די סינאגאגע זענען שוין ביז-איצט געמאכט געווארען איינינע מאל, אבער אהן ערפאלג. עס איז זעהר צווייפעלהאפט, צו דער איצ-טיגער פרוב וועט האבען ערפאלג.

ערב דער אינטערנאציאנאלער עקאנאמישער קאנפערענץ.

ג ע נ ף, 30 (אטע) קיין גענף זענען געקומען דעלעגאציעס פון 42 מלוכות, צו דער אינטערנאציאנאלער עקאנאמי-שער קאנפערענץ. צו דער קאנפערענץ וועלען קומען אנ'ערך 450 פערזאן. ביז איצט זענען שוין אפגעדרוקט 60 מע-מאריאלען אלס מאטעריאל פאר דיס-קוסיע.

ענטדעקט אנ'אנארכיסטישע אר-גאניזאציע אין פאריז.

פ א ר י ז, 30. (אטע). די פאליציי איז דא געקומען אויף א ברייט-פער-צווייגטער אנארכיסטישער ארגאניזא-ציע, וועלכע האט זיך געשאפט מיט לען דורך רויב-אנפאלען און איינברו-כען. די ארגאניזאציע האט אויף איה-רע מיטלען אויסגעהאלטען עטליכע צייטונגען און האט איינגעקויפט פיל געוועהר. אין רשות פון די אנארכיס-טען זאלען זיין סקלאדעס מיט עטליכע טויזענד באמבעס. ביז איצט האט מען געפונען 600 באמבעס.

די אויסערארדענטליכע סיים-סעסיע

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) אין די פאליטישע קרייזען שמועסט מען, אז דער טערמין פון צונויפרופען אנ'אויסערארדענטליכע סיים-סעסיע וועט דורך דער רעגירונג ווערען פעסטגעשטעלט ערשט אין מיטען מאי, אזוי, אז פאר'ן סוף פון דעם חודש וועט מסתם קיין ארבייט אין סיים נישט פארקומען.

ווינער קהלה פאר א"י.

וו י ע ן, 30 (י. ט. א.) טעלעגראפיש) דער פלענום פון דער ווינער קהלה האט אריינגעשטעלט אין קהלה-בו"ז זשעט 50 טויזענד שילינג פאר די צוועקען פון א"י אויפבוי.

פערשיט א באהן-טונעל אין איטאליען.

ר וי ם, 30. (ספ. טעל.) די רוימי-שע צייטונגען זענען מודיע, אז עס איז פערשיט געווארען דער טונעל אויף דער באהן-ליניע קוקם—קאסטעל. די באהן קאמוניקאציע איז איבערגעריסען געווארען.

א שלאכט צווישען פאלי-ציי און באנדיטען.

ל ע מ ב ע ר ג, 30. (ספ. טעל.) מען איז מודיע פון סקאלע, אונטער די קאר-פאטען, אז נעכטען איז דארט געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען פאליציי און באנדיטען. די באנדיטען האבען זיך שטארק ענטקעגענגעשטעלט, שי-סענדיג פון רעוואלווערן און האבען געוואלט אנטלויפען. די באנדיטען האט מען געכאפט.

שארפער ארויסטריט פון אדיימשען בארון געגען יודען.

ר י ג א, (י.ט.א.) אין די היגע יודישע קרייזען האט א גרויסע אויפרעגונג ארויסגערופען דער אנטיסעמיטישער ארויסטריט פון איינעם פון די לידערס פון דער דייטשער פראקציע אין לאט-ווישען סיים באראן סירקס. אינ'ם אקארשט דערשינענעם נומער פון „באל-טישען מאנאטשריפט" שרייבט באראן סירקס צווישען אנדערן:

„די יודען זענען א טיפישער פארא-זיטען פאלק. ערגעץ נישט בעארבייטענ-דיג אליין די ערד, נאר האנדלענדיג איבעראל מיט פראדוקטען פון פרעמ-דער ארבייט, העלפען זיי איבעראל מיט דעם וואוקס פון יקרות. דעריבער האט מען די יודען איבעראל אינסטינקטיוו פיינד, אבער געגען אייגענעם ווילען דולדעט מען זיי, מחמת דער כח פון אינטערנאציאנאלען יודישען קאפיטאל צווינגט זיי צו דולדען. ווען דער כח פון אינטערנאציאנאלען קאפיטאל וועט אין איין שעהנעם טאג צוקלאפט-ווערען וועלען די יודען אלס א פאלק פער-שוואונדען ווערען פון דער אויבערפלאך.

די אויסלענדישע הלואה ווערט פער-ווירקליכט אין האלבען חודש מאי.

פינאנץ-מיניסטער וועט אפגעבען א בעריכט וועגען דער הלואה דעם מארשאל פילסודסקי.

וו א ר ש א, 30 (אטע) היינט 6 א זייגער פארנאכט איז אין פינאנץ-מיני-סטעריום פארגעקומען א זיצונג פון פינאנץ-ראט.

אויפ'ן סדר היום זענען געשטאנען די פראגען וועגען וואלוטע-סטאבילי-זאציע, שטייערן און אויסלענדישע הלואה.

אין די רעגירונגס-קרייזען האלט מען, אז די הלואה וועט צושטאנד-קומען און וועט פערווירקליכט ווערען אין מיטען פון חודש מאי.

די טעג וועט דער פינאנץ מיניסטער אויפגענומען ווערען ביים מארשאלעק פילסודסקי און וועט איהם איבערגעבען א גענויען בעריכט איבערן לויף פון די אינטערהאנדלונגען וועגען דער הלואה און וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע אין נאהענטען חודש.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש) אויף דער בעראטונג צווישען מארשאל פיל-סודסקי און וויצע-פרעמיער בארטעל וועגען דער אויסלענדישער הלואה, זע-נען אנגענומען געווארען די בעדינגונ-גען פון מארשאל פילסודסקי בנוגע די יסודות פון די ווייטערדיגע אונטער-האנדלונגען.

אין די פינאנץ קרייזען האלט מען, אז די אמעריקאנער באנקירען וועלען אננעהמען די דאזיגע בעדינגונגען אזוי, אז די הלואה ווערט פערווירקליכט.

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש) די זי-צונג פון פינאנץ-ראט ביים מיניסטארען-קאבינעט איז נאך 9 אין אוונד פער-וואנדעלט געווארען אין א פערטרוי-ליכע, וועלכע האט זיך פערצויגען ביז שפעט אין דער נאכט. בעטראכט איז געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער הלואה דער פינאנץ פלאן פון דער רעגירונג, וועלכער איז געענדערט גע-ווארען אין דעם זין, אז עס ווערט אויסגעשלאסען א גענויע קאנטראל פון די אויסלענדישע פינאנסיסטען איבער די פוילישע פינאנצען. פרטים וועגען דער זיצונג זענען נאטירליך נישטא.

וואהלינער שוהל, וואולטשאנסקא 6. 895

אבא ראטה

נאך דעם גרויסען ערפאלג, וואס דער וועלט-בערי׳הם. יונגער קינסטלער, — חזן פון טשערנאוויץ (רומעניען) האט געהאט דעם שבת אין דער וואהלינער שוהל, האבען מיר געתירקט, אז פאר זיין אפרייזע, זאל ער היינט, זונטאג, פ' אמור דאווענען מעריב אין ציילען ספירה לכבוד ר"ח אייר און ער וועט אויך זינגען פערשידענע חזנ'ישע תפילות פון די גרעסטע וועלט-חזנים מיט כאר-בעגלייטונג.

אונזער מיטארבייטער ה' מאניס שעהנוואלד דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען בייליד, צוליב'ן טויט פון זיין ליבען

פאטער נ. ע.

מ. בלומענפעלד
און משה בלומענפעלד.
888

געגען בעלוינונג!

דאנערשטאג אוונד איז פערלוירען געווארען: 1 טאשען-ביכעל, א פאס און א פארטפעל מיט פער-שידענע פאפירען, וועלכע עס האט קיינעם פאר קיין שום ווערט נישט.

דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דאס אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו הערדינער, קאנ-סטאנטינער 19, אדער גראנאחא 5. 841

א גרויס לאקאל

בעשטעהענד פון א גרויס געוועלב און א שטוב מיט א הויף אין צענטרום שטאט, יודישע געגענד איז פון דאפארט איבערצוגעבען

צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.

Dnia 2 Maja r. b. o godz. 12.30 po poł. w Synagodze Szpitala odbędzie się
ŻAŁOBNE NABOŻEŃSTWO za
b. p. I. K. POZNAŃSKIEGO
na które zaprasza
Zarząd Szpitala Starozakonnych
fund. małż. Poznańskich w Łodzi.
880

די יודיש-אוקראינישע בעציהונגען.

אוקראינער ווילען געהן אויף „קאמפראמיסען“ מיט די יודען ביי די וואהלען אין גאליציע.

לעמבערג, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער ארגאן פון „אונדא“ (אוקראינישע נאציאנאליסטישע פארטיי). „דילא“ רעדט ארום די פארשטעהענדע וואהלען צו די שטאדט-ראטען אין גאליציען און געפינט איין, אז די קאניוקטור פאר די אונדאווצעס איז נישט קיין גינסטיגע. „דעריבער, שרייבט „דילא“, זענען פאר אונז אונפערמיידליך קאמפראמיסען, נישט שטענדיג אפשר אנגענעהמע... מ'וועט מוזען ארויסגעהען פון דער ליניע פון'ם נאציאנאליסטישען פראנט און זוכען א קאמפראמיס מיט א פרעמדען עלעמענט. אין דער ערשטער רייהע האבען דא דאס ווארט די יודען. זיי האבען איצט א גלענצענדע געלעגענהייט ארויסצוווייזען אונז זייער סימפאטיע. בעת די לעצטע געשפרעכען אונזערע מיט די יודען האבען מיר ארויסגעפיהלט זייער סימפאטיע צו אונז און צו אונזערע שטרעבונגען. איצט איז די צייט אריבערצוגעהען פון ווערטער צו מעשים. מיר בעהויפטען, אז פון דער יודישער שטעלונג אין די וואהלען איז אין א גרויסער מאס אפהענגיג דער גאנג פון די יודיש-אוקראינישע בעציהונגען“.

הערבערט סעמועל אלס פיהרער פון די ליבעראלען.

לאנדאן, 30. (יט"א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א באנקעט פון דער ליבעראלער פארטיי לכבוד סער הערבערט סעמועל. דעם פארזיץ האט געפיהרט לאיד דזשארדזש, וועלכער האט געהאלטען א טאסט-רעדע. לאיד דזשארדזש האט אנגעוויזען אויף דער שווערער ארבייט, וואס סעמועל'ן שטעהט פאר אין צוזאמענהאנג מיט דער רעארגאניזאציע פון דער ליבעראלער פארטיי. מיט צעליכע יאהר צוריק, האט ל. דזשארדזש געזאגט, האט הערבערט סעמועל בעקומען די לייטונג פון א מאנדאטען-לאנד און ער האט בעוויזען א ראנג זיין רוהיגער און קאלטבלוטיגער פיהרונג צו שאפען ארדנונג און רוה צווישען די שטרייטענדע לאגערען, אויך אויף זיין נייעם פאסטען וועט הערבערט סעמועל זיין דער ריכטיגער מאן אויפ'ן ריכטיגען פלאץ.

א גרוס פון לארד באלפור.

ירושלים, 30. (יט"א טעלעגראפיש) דא איז אנגעקומען באלפור'ס קוזינע פרל. דוקדעיל אין דער בעגלייטונג פון מאיאר העליאס. פרל. דוקדעיל האט בעזוכט די קאלאניע באלפוריה און האט איבערגעגעבען א גרוס אין נאמען פון לארד באלפור.

פערהלענערט דעם פראצענט-פוס

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די נאהסטע טעג וועט ערשיינען א פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער, וואס ענדערט די פעראָרדנונג פון 7. אקטאבער 1926 וועגען געלד-ליכווע. לויט דער פעראָרדנונג מעג גענומען ווערען ביי קרעדיט-אפעראציעס 13 פראצענט א יאהר. די פעראָרדנונג וועט אריין אין קראפט 14 טאג נאך דער פערעפענטליכונג.

הינדענבורג וועט רעזיגנירען?

בערלין, 30. (ספ. טעל.). דא גע הערט ארום קלאנגען, אז פרעזידענט הינדענבורג האט בדעה צו רעזיגנירען פון זיין פאסטען צום סוף פון לויפענדען יאהר. הינדענבורג זאל נאך בלייבען אויף זיין פאסטען ביז זיין 80-טען געבורטסטאג און דאן וועט ער זיך אפזאגען. אלס זיין פערטרעטער זאל דער פרעזידענט האבען אנגעמערקט דעם ג. קאנצלער לוטער.

ראמאן-קופאן.

די לעזער, וועלכע האבען נישט געלייענט דעם אנהויב פון ראמאן „אין פלאמען פון ליבע און האס“, קאנען דעם אנהויב בעקומען

אומזיסט

אין אדמיניסטראציע, צושטעלענדיג דעם דאזיגען קופאן.

לארד פלומער אויף אורלויב.

ירושלים, 30 (י.ט.א.) טעלעגראפיש) אין חודש מאי וועט לארד פלומער אפפאהרען פון ארץ ישראל אויף אורלויב.

איז סערביען פערבאטען צו פייערען דעם 1-טען מאי.

בעלגראד, 30 (ספ. טעל.) די פאליצייי האט ארויסגעגעבען א שטרענגען פערבאט איינצואָרדנען וועלכע עס איז נישט דעמאנסטראציעס דעם 1-טען מאי. ס'זענען פערווצהרט אויך פערזאמלונגען אין געשלאסענע לאקאלען. עס זענען דורכגעפיהרט געווארען פיל ארעסטען.

ציוניסט. פעראייניגונג אין רומעניע

בוקארעשט, 30, (יט"א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין אלט-רומעניען, בוקאווינע, טראנסילוואניען און בעסאראביען. ס'איז בעשלאסען געווארען צו פעראייניגען אלע 4 ארגאניזאציעס אין איינער מיט איין צענטראל-קאמיטעט אין בוקארעשט, אין משך פון די נאהענטסטע 6 חדשים דארף פארקומען א פעראייניגונגס-קאנפערענץ.

די טראגישע קאטאסטראפע אין אמעריקא

איבערמענשליכער קאמף מיט דער צובושעוועטער סטיכיע.

ניו-יארק, 30 (ספ. טעל) די טראגעדיע פון דער מיסיסיפי-פערפלייצונג האט דערגרייכט ביז צום קולמינאציאנס-פונקט. היינט דארפען אויפגעריסען ווערען די פערהיטונגס-וואלען נעבען סען-בערנארד אויף א שטח פון 500 מעטער, 25 קילאמעטער פון ניי-ארלעאן. דער אויפרייס דארף געמאכט ווערען, כדי דאס וואסער זאל זיך צוגיסען ווייטער ארום אויף אנ'ערך 180 קילאמעטער, דאן וועט דאס וואסער אין טייך ארפאפאלען.

די הויפט כוואליע פון דעם צובראָזטען טייך געפינט זיך אויף א מרחק פון 800 קילאמעטער פון ניי-ארלעאן, און מ'ערווארט, אז זונטאג זאל די כוואליע אנקומען אויף דער שטאט.

צווישען דער פאליצייי און מיליטער און די איינוואוינער פון די טעריטאריעס, וואס דארפען קינסטליך פערגאסען ווערען, קומען פאר שווערע קאמפען. די פארמערס האבען זיך בעוואפענט מיט קוילען-ווארפערס און אנדערע געוועהר און זיי שטעהען גרייט אפצושלאגען די מיליטער-סאפערען, וועלכע וועלען פרובען אויפרייסען די וואלען. ווען דער אינדוסטרי-מיניסטער הובער איז געקומען צום ארט, וואו ס'דארף פארקומען דער אויפרייס, האט עמיצער אין איהם אויסגעשאסען 3 מאל פון א ביקס, דעם אטענטאטער האט מען נישט געכאפט.

ביינאכט האבען אונבעקאנטע פערזאנען געפרובט אויפרייסען די וואלען העכער פאר ניי-ארלעאן, וואס דאס וואלט געקאנט האבען פאטאלע פאלגען פאר דער שטאט.

די וואלען, וואס דארפען נישט אויפגעריסען ווערען, ווערען אונגאויפהערליך בעפעסטיגט, עס ארבייטען דערביי 50 טויזענד ארבייטער ביי טאג און ביינאכט לאנגע צוגען מיט זעק זאמד און אנדערע מאטעריאלען האלטען אין איין אנקומען עס פאדערט זיך אבער אן איבערמענשליכע אנשטרענגונג, כדי די שטאדט צו ראטעווען. אבער נישט קוקענדיג דערויף, וואס די שטאדט איז בעדראהט, ציהען זיך אהין אהן א שיעור אויטאס מיט הימלאזע פון די ערטער, וואס זענען פערגאסען געווארען, די אויטאס ציהען זיך קילאמעטער לאנג. אויב אנ'אויטא בלייבט שטעהן, ווערט ער פון די אנדערע באלד ארפגעווארפען פון וועג אין טייך אריין. עס שפילען זיך דערביי אפ שרעקליכע סצענעס.

די צאהל היימלאזע איז שוין אריבערגעשטיגען א האלבען מיליאן און וועט אינגיכען דערגרייכען א מיליאן מענשען, 8000 קוואדראט-קילאמעטער פון די בעסטע בוימוואל-פלאנטאציעס געפינען זיך אונטער'ן וואסער. דער דאזיגער שטח האט פאראיאהרען געליפערט א מיליאן באלען בוימוואל.

דער רויטער קרייץ האט שוין געזאמעלט לטובת די געליטענע העכער 3 מיליאן דאלאר, די רעגירונג האט בעשטימט א דיקטאטאר איבער דער טעריטאריע, וואס האט געליטען פון דער פערפלייצונג.

ניו-יארק, 30. (ספ. טעל.) דער וואל אונטער ניי-ארלעאן, אויף א ברייט פון 1500 פוס, איז היינט אויפגעריסען געווארען. די אייגוואוינער זענען אריבערטראנספארטירט געווארען אין אנדערע ערטער. אונטער'ן וואסער געפינט זיך 450 טויזענד אקער לאנד, דאך האט מען מורא, אז ס'וועט נישט געלונגען אפצוראטעווען ניי-ארלעאן. דאס אויפרייסען די וואלען איז געפילמט געווארען אין צעהנדליגער קינא-אפאראטען

לאנדאן, 30. (אטע). די געגענדען, וואס ווערען פערלאזט דורך דער בעפעלקערונג, ווערען בערויבט דורך באנדיטען און נעגערס, וועלכע גלויבען, אז דער אויסגוס פון מיסיסיפי איז גאט'ס א שטראף, כדי צו פערטרייבען די „ווייטע“.

בעקאנטמאכונג.

דערמאנט מאך איך בעקאנט מיין געעהרטע קונדשאפט, אז מיין

קינדער-גארדעראבען אטעליער

אויף קאנסטאנטינער 6 איז ווייטער טעטיג און פיהרט אויס אלערליי ארבייטען פינקטליך און רעעל. 975

מיט אכטונג ד. בוימאן, קאנסטאנטינער 6.

ראנטיסט און צאהנטעכניקער

י. ביטענסקי

5 קאנסטאנטינער 5

צאהנטא אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד. פערמעסיגע פרייזען! בערעכנונג אויך געצאהלט

4 צימער און קוך

מיט בעקוועמליכקייטען

אויפ'ן ערשטען שטאק קילינסקא 146 איז פון זאפארט איבערצוגעבען. 872

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פיעטריקאווער 17?

ואמרת אליו, ווייל מען קען זאלסטו איהם זאגען

— אז אין דעם ביורא —

17 פעטריקאווער 17

2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, ווערט ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי בריטען לויט'ן אומפארטיי, כלאזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-זשאנדארמעריע, ביטעס וועגען דירה אין אגושאנד ראזיעטשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויעס, קארנע טפראוועס, און אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא,

פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52

שנעל, רעעל און ביליג!

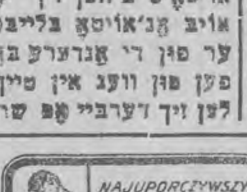

א לעהרער

מיט 12 יאהר פראקטיק ערטיילט לעקציעס צו ביליגע פרייזען אין פאלגענדע געגענשטאנדען: פויליש, דייטש, פראנצויזיש, מאטעמאטיק און בוכהאלטעריע. אויך קארעפעטיציעס פון פאלק שולען און מיטלשולען.

שיף, ש"וו. יאקובא 12.

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

רוג זאכאדניע טעל. 49-66

צאהן-כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומען, דזשאנסלעס. צאהן-פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אן פון 1½—5 און פון 8—9 אוו. זונטאג 11—2.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

Dr. med. Ludwik

Rapeport

Pr. Narutowicza 25

(Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן - קראנקהייטען. נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

פאבריק פון

זשירענדאלען

ווי אויך גאלוואנישע

בראנזיר-אנשטאלט

מ. לידער, לאדז

צעגעלניאנא 33, טעל. 53-41

נעהמט אן אלערליי בעגענשטענדע צו איבערגילדען, פערזילבערען, ניקלען, בראנזירען און אקסידירען. עס ווערען אויסגעפיהרט אלערליי רעפעראטורען פון פערשידענע מעטאלען און זילבערנע געגענשטענדע. פינקטליכע אויספיהרונג.

גוט און ביליג מיט א גאראנטיע פאר דויערהאפטיגקייט. 874

מוטערס!

פערלאנגט אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעקשנעס דעם היגיענישען

פודער פאר קינדער

„Puder Dzidzi“

(מיט'ן העהנדעל) 7571

וועלכער דערהאלט דעם קינד'ס קערפער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאכטעל 60 גראשען.

פערקויפט נישט אייערע דיוואנעס

44 מעבעל 44

פעלצען, ניי-מאשינען טאמאהארען א. אז. וו. בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די פירמע.

44 Ch. ŁAZNIK 44

גדאנסקא (דלוגא)

בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאגער פערשידען

מעבעל, שיין גוט! און ביליג!

הסתדרות „מזרחי“, לודז.

היום בערב בשעה 8 בדיוק, תתקיים באולמנו (קילינסקי 44)

אספת חברים

שבה ירצאו על מצב ההסתדרות החברים: חבר שלמון הקהלה מר זאב זילברשטין ומר אהרן אסם.

החברים וחברי ה„צעירי מזרחי“ מתבקשים לבוא.

הועד. 893

ווענדונג צו די יוד. פרויען

פון באלוט, ראדאגאשט און זובארדז!

ווי בעוואוסט, עקזיסטירט אין באלוט א פרויען-פעראיין „הכנסת כלה“ אונטער דער אנפיהרונג פון הרבנית שיינדעל פרידעל מיט די פרויען אולריך יורקעוויטש און העפנער, אבער די ארבייט איז שווער פאר אונז. מ'נויטיגט זיך אין מעהרערע קרעפטען. מיר ווענדען זיך דערום צו אלע יודישע פרויען, ביי וועמען ס'איז טייער די מצוה פון הכנסת כלה, צו קומען זיך פערשרייבען ביי הרבנית, זגערושער 27.

מיט דרך-ארץ

די פערוואלטונג פון „הכנסת כלה“ 886

טליתים-פאבריק

אויספערטיגונג פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידענע טליתים ביז „טערקישע“, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל

ביי א. ה. ציטרינאווסקי, קאמיענא 1,

אין צווייטען הויף פארטער. קומט און איבערצייגט אייך! 898 געפערקינג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.

און קויף און פערקויף

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען, סאמאווארען א.ז.וו. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. וויצמאן נארוטאוויטש 19

(דזיעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פרזשאם-וואוינונג שענקעוויטשא 29) ביי מיר איז שטענדיג דא פערש. נענוצטע מעבעל און גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1333

לאָדז. 1. מאַי. 1927

„נייער פאָלקסבלאַט‟

לאָדז. 1. מאַי. 1927

ווי'ע!

די מפּלה פון דער יודישער ליסטע.

די וואַהלען אין עסטרייך, און בעזונדערס די וואַהלען צום ווינער שטאָט־ראַט האָבען צוגעצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון גאַנץ אייראָפּא, און דאָס קודם כּל דערפאַר, ווייל בײַ די דאָזיגע וואַהלען האָט מען זיך פערמאָסטען צום קאַמף מיט'ן רויטען — נישט קאָמוניסטישען — נאָר סאָציאַליסטישען וויען.

די וואַהלען אין וויען האָבען געבראַכט אַ נצחון די סאָציאַליסטען. די ווירטשאַפטס־פּאָליטיק פון סאָציאַליסטישען שטאָט־ראַט אין וויען האָט אַזוי ווייט בעפרידיגט די ברייטע מאַסען, אַז אויך דער נייער שטאָט־ראַט האָט אַ סאָציאַליסטישע מעהרהייט, מאַקע צוליב דער דאָזיגער געפאַהר איז געשלאָסען געוואָרען אַ בלאָק פון אַלע רעאַקציאָנערע, קלעריקאַלע און אַנטיסעמיטישע גרופּען, און דאָך איז דער בלאָק געבליבען אין דער מינדערהייט.

די סאָציאַליסטישע וועלט יחוס'ט זיך מיט וויען, ווייל די דאָרטיגע סאָציאַליסטען האָבען בעוויזען צו בעקומען די מאַכט אין זייערע הענד אָהן דיקטאַטור און גלייכצייטיג אָפּצולאָזען די קאָמוניסטישע פּאַרטיי, וועלכע איז דאָרט, לעגאַל, אָהן איין מאַנדאַט.

כאַראַקטעריסטיש איז אָבער די מפּלה פון דער איינציגער יודישער ליסטע אין פריהעריגען שטאָט־ראַט האָבען די ווינער יודען געהאַט איין פאַרשטעהער. דאָס מאָל האָבען די ווינער יודען אויך דעם דאָזיגען מאַנדאַט פערלוירען.

אין יודישען וואַהל־ראַיאָן האָט די יודישע ליסטע בעקומען 4324 שטימען, בעת אין יאָהר 1923 איז אין זעלבען וואַהל־ראַיאָן אָבגעגעבען געוואָרען 8568 שטימען אויף דער יודישער ליסטע. ווייסט מען שוין איצט אויף קלאָר, אַז אַ גרויסער טייל פון די יודישע ווירטשאַפטס־לייט און רייכערע סוחרים האָבען געשטימט און אַגיטירט פאַר דער רעאַקציאָנערער און בולט אַנטיסעמיטישער ליסטע, בלויז דערפאַר, ווייל די פיהרער פון דער דאָזיגער ליסטע האָבען פערשפּראָכען צו פערקלענערען די שטייערען, און דעם שטאָטישען בודושעט צונויפשטעלען אויף אַזאַ אופן, אַז, אַלע זאָלען צאָהלען גלייך".

די יודישע געשעפטס־לייט האָבען צוליב דעם דאָזיגען לאָזונג מוחל געווען אויפ'ן „נאַציאָנאַלען כּבוד“ און געוואָרפען זיך אין די אָרעמס פון זייערע ערגסטע שונאים, דורכגעוואָרפען דעם איינציגען יודישען רעפּרעזענטאַנט, אַלץ צוליב דער צווייפעלהאַפטער האָפנונג, טאָמער וועט געלונגען צו ראַטעווען עטליכע שילינג פאַר דער אַזוי אויך רייכער קעשענע.

דער רעזולטאַט פון די ווינער וואַהלען איז אַלזאָ זעהר בעלערענד אויך פאַר אונז יודען.

ל. ט.

מאַקדאָנאַלד'ס אָנזאָג

מאַניפעסט נעגען ברעכען די יסודות פון דער לייבאָר־פּאַרטיי.

עס איז דאָ אַנ'אַלטע פון אַלע פּאַרטייען רעספּעקטירטע טראַדיציע אין ענגלישען פּאָליטישען לעבען:

די רעגירונגס־מאַכט פון איין פּאַרטיי טאָר זיך נישט בענוצען דיקטאַטאָריש מיט איהר מעהרהייט בײַ דער ענטשיידונג פון גרויסע, ראַדיקאַלע פּראָבלעמען און איגנאָרירען פולקאָם די אַנדערע פעראַנטוואָרטליכע פּאַרטייען. מען אינפאָרמירט די געגנער וועגען די איינענע פּלענער, מען פערזוכט אויסצואַרבייטען געוויסע פּשרות.

אויב די אַלע מיטלען העלפען נישט, קומט דער קאַמף.

די טראַדיציע איז בעגרינדעט נישט נאָר אויף אַ מין אויסגעצוכטער העפליכקייט און איידעלקייט. מען וויל נישט שאַפען קיין סיסטעם, אַז מיט דעם קומען פון איין פּאַרלאַמענטס־מעהרהייט זאָל געבראָכען ווערען אַלץ, וואָס די פריהערדיגע מעהרהייט האָט געשאַפט. מען וויל נישט איינפיהרען קיין איינזייטיגע עקספּלואַטאַציע פון דער מלוכה־מאַשין און צונעהמען בײַ דער בעפעלקערונג די זיכערהייט, אַז פּאַרלאַמענטאַרישע געזעצגעבונג איז אין די מייסטע פאַלען אַ סטאַבילער פּראָצעס, אַז קיינער ערלויבט זיך נישט צו בענוצען זיך מיט איהר לויט זיין אייגענעם פּאַרטיי־געשמאַק.

די היינטיגע ענגלישע רעגירונג פון באַלדווין האָט ביז איצט בעוויזען, אַז איהר פיהרער האַלט זיך זעהר פעסט בײַ די פּאַרלאַמענטאַרישע טראַדיציעס.

באַלדווין, דער גרויס־אינדוסטריעלער און קאָנסערוואַטאָר, איז שטענדיג געווען אַ דזשענטעלמען אין דער פּאָליטיק.

אין זיין צייט האָט ער דאָס פריי־ווילליג געלאָזט פאַלען זיין קאָנסערוואַטיווען קאַבינעט און געעפענט דעם וועג פאַר דער ערשטער פּרעמיערשאַפט אין ענגלאַנד פון אַ סאָציאַליסט, ראַמזיי מאַקדאָנאַלד.

די באַלדווין־רעגירונג האָט אָבער אַנ'אַקטיווען, שטורמישען רעכטען פליגעל.

איהר איז נישט גענוג איהר קאָלאָסאַלע מעהרהייט אין פּאַרלאַמענט. זי וויל ברעכען די יסודות פון דער מעכטיגער אַרבייטער־פּאַרטיי און דורך נייע געזעצען אָבשוואַכען דעם איינפלוס פון דער אַרבייטער־פּאַרטיי אויף די יוניאָנס.

די דאָזיגע רעכטע קאַמף־גרופּע האָט דורכגעזעצט, אַז די רעגירונג זאָל לאָזען איהר מעהרהייט אין פּאַרלאַמענט אָננעהמען אַ געזעץ נעגען דעם צוואַנגס־קאָנטראָל פון דער אַרבייטער־פּאַרטיי איבער די יוניאָנס.

דאָס האָט תּיכף מאָבּיליזירט נעגען דעם געזעץ־פּראָיעקט די גאַנצע ענגלישע אַרבייטערשאַפט: די עלעמענטען, וואָס פיהרען זייער קאַמף נעגען קאָמוניסטען, און די עלעמענטען, וואָס שטעהען נישט אַזוי ווייט פון די קאָמוניסטען.

פון זיך זעלבסט ווערט אַלזאָ געשאַפען אַ מין איינהייטס־פראָנט פון דער ענגלישער אַרבייטערשאַפט. אַנ'אמת'ע מאָבּיליזאַציע.

איצט ווערט פערעפענטליכט דער מאַניפעסט פון מאַקדאָנאַלד'ען, דעם פיהרער פון דער אַרבייטער־פּאַרטיי.

ער גיט אָב אַ פייערליכע ערקלערונג אַז אויב דער פּאַרלאַמענט וועט טאַקי אָננעהמען דעם געזעץ־פּראָיעקט, וועט די אַרבייטער־פּאַרטיי תּיכף אָראָפּנעהמען דעם פלעק פון דער ענגלישער געזעצגעבונג, ווי זי וועט נאָר קומען צו דער מאַכט...

מאַקדאָנאַלד'ס ווערטער וועלען מסתּמא מאַכען אַ שטאַרקען איינדרוק אין גאַנצען לאַנד. עס איז אַנ'ערנסטער אָנזאָג — אַנ'אָנזאָג פון אַ שטורמישען פּאָליטישען קאַמף.

ה. גראָסמאַן.

קאָנפליקטען מיט בולגאַרישע קהלות צוליב דעם צוואַנג־אָבצאָהל לטובת דעם קרן־היסוד.

סאָפיא, (י.ט.א.) זיינער צייט האָט די ציוניסטישע לאַנד־קאָנפערענץ אין בולגאַריען אָנגענומען אַ בעשלוס, אַז דער אָבצאָהל לטובת דעם קרן־היסוד איז פערפליכטענד פאַר אַלע מיטגלידער פון די יודישע קהלות אָהן אונטערשיד פון פּאַרטיי און איבערצייגונג. אויף דעם באָדען ענטשטעהען פון צייט צו צייט שאַרפע קאָנפליקטען מיט די קהלה־מיטגלידער, וואָס ווילען נישט איינצאָהלען דעם שטייער לטובת דעם קרן־היסוד. די קהלות ווענדען אָן לגבי אַזעלכע מיטגלידער שאַרפע רעפּרעסיעס און זאָגען זיך אָפּ צו ערציהלען זייערע רעליגיעזע בעדערפענישען.

לעצטענס האָט די קהלה אין פיליפּאָפּאָל ענטזאָגט אַ געוויסען מיטגליד, וואָס האָט נישט געוואָלט איינצאָהלען דעם קרן־היסוד שטייער, דורכצופיהרען די לויה פון זיין פערשטאָרבענער מוטער. דער דאָזיגער מיטגליד האָט אָנגעקלאָגט די קהלה־פערוואַלטונג בײַם פּראָקוראָר און אין קורצען דאַרף פאָרקומען דער פּראָצעס. דעם פאָריגען יאָהר האָט די רעגירונג אויפגעקלערט אין אַ צירקולאַר, אַז דער אָבצאָהל פאַר'ן קרן היסוד קען נישט זיין קיין צוואַנגס־אָבצאָהל.

פּאַריזער בילדער

דער טאָג איז געווען אַ רעגענדיגער אין אָוונד איז אונטערגעקומען אַ ווינד האָט אויסגעטריקענט פּאַריז און דער ברוק האָט אויסגעזעהן ווי געזייפט.

ווי געהט מען דאָס אַהיים אין אַזאַ קאַלטען, אָבער שיינעם אָוונד? דרייט זיך אַרום בײַ „מיין הויז“ און האָב נישט קיין דרייסטקייט אָנצורירען בײַם גלעקעל.

פון פּלאַס־דע־וואָזש ווייזט זיך אַ פּעקעל שאָפּענס. דער ערשטער, וואָס קומט נעענטער צו מיר איז אַ פּאַריזער וועגעל, מיט צוויי הויכע רעדער און צוויי דייקסלען. צווישען די צוויי דייקסלען — ווי צווישען צוויי ליפּען פון אַ מויל — אַ מענטש וואָס שלעפּט דאָס וועגעל. דער קערפּער אָנגעצויגען ווי אַ שטריק. דאָס וועגעלע טראָגט אויף זיך אַ קעסעל. דער קעסעל איז איבערגעדעקט מיט אַ קאָלדרע, מיט אַ פּערענע געוויס עס זאָל איהם נישט קאַלט זיין. אין דער קעסעל שוויצט. לאָזט פון זיך אַרויס אַ פּאַרע, וואָס קרייזעלט זיך איבער די שלאָפענדע מויערען פון דער גאַס. הינטערן וואָגען גייען עטליכע פרויען, וועלכע רעדען העכער, עטליכע מענער, וועלכע רעדען נידעריגער. די פרויען מיט פּעלערינעס, די מענער אין אַ מין מיליטעריש היטעל.

דאָס איז די „רעטונגס־אַרמעע“.

— קען איך וויסען, וואו אייער „אַרמעע“ געהט? — ווענד איך זיך צו אַ פּעלערינע מיט ברילען, וועלכע זעהט אויס צו זיין די אָנפיהרערין פון דער עקספּעדיציע.

— אַ זשורנאַליסט?

— געטראָפען!

און די פרוי, טאַקע די אָנפיהרערין פון דער „עקספּעדיציע“ דערצעהלט:

— עטליכע מאָל אַ וואָך געהען מיר אַרומטער צו די בראָדיאַגעס זיי געבען זופּ מיט ברויט. אָרימע מענשען! איצט איז נאָך אַ האַלבע צרה, געדערפט זען ווינטער... 4000 זענען זיי דאָ אין פּאַריז. . איהר פערשטעהט? פיר טויזענד?! נישט לאַנג האָט זיך געעפענט. אין נאָענט שאַראָן דער „פרויען־שלאָס“, אַ פרויען־האָטעל. די שטאָט פּאַריז האָט אונזער אינסטיטוציע אָוועקגעשאָנקען אַ גרויס שטיק ערד און מיר געהען דאָרט אויפשטעלען בורעס פאַר פרויען בראָדיאַגעס...

און דערציילענדיג געהען מיר אַריבער בולוואַר סעוואַסטאָפּאָל און לאָזען זיך אַריין אין געסעל, וואָס פירט צו די מערק. דער גאַנצער קוואַרטאַל לעבט ווי אַ צווייטעס מאָנמאַרטער.*) אַט האָט זיך שוין אָנגעצונדען דער לייכטענדער שילד פון „פּער טראַנקיל“ (דער רואיגער פאָטער) און די בוכשטאַבען ווינקען מיט די אויגען ווי די מיידלעך פון קוואַרטאַל, קריכען אַרויס פון פינסטערניש. פון דער צווייטער זייט איז דער גאַנצער שילד אַרומגעכאַפּט מיט פייערדיגע שפּיציגע טיילען, וואָס האַלטען אין איין אַרומלויפען מיט זייערע שפּיצען. מען קען מיינען, אַז אַ באַנדע יאַגד הינט האָט זיך אַרויסגעלאָזט אויף אַ ווילדען געיעג.

און בעת דאָס געבענטשטע וועגעל געהט אַריין אונטערן דאַך פון די האַלען מיט זיין געלאַטענעם טריט, לויפט אַרום אַ „אָפיצער“ פון דער רעטונגס־אַרמעע איבער לעכער נאָרעס, וועלכע זענען נאָר איהם בעקאַנט און זאָגט:

— מעסיע דאַם, לאַ סופּ! (מיינע דאַמען און הערען, דער זופּ!).

פון אַלע זייטען נעמען זיך לאָזען בראָדיאַגעס, אונגליקליכע, הונגעריגע, פערשמאַכטע. זיי האָבען שוין דער ווייטענס דערשמעקט דעם גוטען ריח פון זופּ אין בעגליקטע, אויפגעלעבטע, קומען זיי צום קעסעלע, וועלכע וועט זיך דאָרט באַלד אָפּשטעלען. דער בויך איז אַזוי הונגעריג, אַז ער קען זיך שוין נישט דערוואַרטען ביז די אויסגעטריקנטע פיס וועלען איהם דערברענגען אַהינצו און דער קערפּער לויפט פאָראויס פאַר די פיס. עס בעקומט זיך אַ קרומע ליניע ווי דער בראָדיאַגע וואָלט געהאַלטען בײַם פאַלען. פרויען אין מאָנומענטאַלע שיך און פערוויקעלטע פּנים'ער וואַקסען אויס פון אומעטום. די גליקליכע ידיעה, אַז דער זופּ איז געקומען האָט זיך פערשפּרייט איבער די גאַנצע האַלען ווי אַ בשורה טובה.

אָפּגעשטעלט האָט זיך דאָס וועגעלע. אַ סאַרווער איז צוגעגאַנגען צום דעקעל, איהם אויפגעהויבען און אַ היימליכע וואַרעמקייט האָט איהם פון דאָרט אַרויס געזעצט. דער קאָכלעפעל האָט זיך איינגעטונקט אין קעסעל און איז צוריקגעקומען אַ פולער, אַ איבערפולטער.

אין דער עולם בראָדיאַגעס איז וואָס אַמאָל געוואָרען געדיכטער, געדיכטער. געקומען, זיך צוועקגעשטעלט און — נישט געזאָגט אַ וואָרט. וואָס פאַר אַ רעכט האָבען זיי שלעפער, צו פאָדערען? דער „אָפיציר“ האָט זיי דערלאַנגט אַ טעפּעל זופּ מיט אַ שטיק ברויט און געזאָגט: „וואָאַלאַ מיסיע“ אָדער „וואָאַלאַ מאַדאַם“. (נאָט אייך!)

דאָס, וואָס וואַרפט זיך איבערהויפּט אין די אויגען און פערגליווערט דאָס בלוט אין די אָדערן, איז די טראַגישע טויט־שטילקייט וואָס הערשט דערבײַ. שאַ, שטיל — קיין איין וואָרט. די קעפּ ערנסט אין די קוואָרטען איינגעצויגען און שאַ, שטיל. מאַנכע בוקען — ווען עס פעלט אויס פּלים — אין איינאַכע קאָנסערוו־שאַכטלען. שטייט אַנ'עדה שלעפער, בראָדיאַגעס, היימלאָזע, דאַכלאָזע, די קעפּ אין, סעפּלעך — שיעור נישט געזאָגט אין די קאַרעטאַס — און גיסען אין זיך וואַרים וואַסער! מאַנכע פּאַס־מאַקעווען זיך ווי מיט גוטען וויין.

— איהר ווילט נאָך אַ טעפּעל?

אַ שאָקעל מיט'ן קאָפּ אין דער לענג.

און בעת די עדה אונגליקליכע איז זיך מחיה מיט'ן זופּ פירט מיך אַרום דער „אָפיציר“ אין גאַס דע לאַ פּאַמערע און אין גאַס אַ לאַר.

אין די פערטיפונגען פון די געשעפטען, אין די טירען, ליגען אויסגעלייגט מענשען און שלאָפען. זייער בעט? איינער האָט אָנגעפילט אַ זעקעל שטרוי ווי אַ וואורשטעל און ציהט עס אַרויף אויף די פיס ווי אַ פּאָר הויזען, פון זעקעל קוקט אַרויס אַ קאָפּ, אַ פּאָר אָרעמס. ווי אַ מומיע. אַ פרוי האָט זיך כּמעט — ווי אַ וואָרים — איינגעגראָבען אין פּאַק שמוציג פּאַפּיר און שלאָפט דאָרט ווי אין אַ מיסט־קאַסטען. איהר בעט־געצייג — שטיקלעך פּעט פּאַפּיר און אַלטע צייטונגען. איך טראַכט: אַזאַ איינער קען אַמאָל פערגעסען, אַז זי לעבט אויף דער וועלט, ענטשלאָפען ווערען אויף תּמיד, און בעגינען, אַז עס קומען דער שמאַטען־קלויבער זיך ראַיען אין מיסט וועט ער זיך אפילו נישט כאַפּען, אַז דאָ ליגט עפּעס אַ מענטש און וועט דער דאָזיגער פרוי צומאָל נישט שענקען קיין איבעריגע אויפמערקזאַמקייט. איהרע ביינער זענען שוין איצט נישט מער ווי פּאַפּיר. מאַנכע זענען שוין „פּראַקטישע“ מענשען. האָבען זיי איבערגעקערט וועגעלעך, אַט די האַל־וועגעלעך, און האָבען זיך פון זיי געמאַכט אַ וועגעטעל זייער „בעט“. ליגען זיי ווי קינדער אין די וויגעלעך.

*) אַ פריילעכער קוואַרטאַל אין פּאַריז.

א נאַכט צווישן בראָדיאַגעס אויף די מערק.

דער „אָפיצער“, וועלכער רעדט ווייך און זאַנפט, ווי ער וואָלט רעציטירט ראָמאַנטישע פערזען גייט פון איין וועגעלע צום צווייטען, טוליעט אויף עפּעס אַ פּעקעל פון וועלכען עס קומען איהם ענטקעגען צוויי גרויסע אויגען, ווי ציבעלעס, און אַ שרעקליך פּנים מיט אָנגעשאָסענער נאָז. אַ פרוי, צוויי נאָזלעכער בויערען זיך ביז אין מויל אַריין.

— איהר ווילט זופּ מאַדאַם?

„מאַדאַם“ — ווי שרעקליך דאָס קלינגט.

און די „מאַדאַם“ קוקט אונז אָן מיט איהר פּנים וואָס שיילט זיך, מיט די צוויי נאָז־לעכער אָן נאָז, מיט איהר גאַנצען וועזען אָנגעזאָפּט מיט טראַגיזם, זי קוקט אונז אָן ווי זי וואָלט נישט פערשטאַנען, צו וואָס האָט מען זי אויפגעוועקט? דאָס ביסעל זופּ? ווער דאַרף דאָס? זי וויל זיך צוריק אַריינוואַרפען אין איהר נאָרע...

דער אָפיציר טוט איהר אַריין אין דער האַנד אַ טעפּעל.

— מאַנזשע מאַדאַם, מאַנזשע!..

מען הייסט, עסט זי. אַליין האָט זי איבערהויפּט קיין ווילען נישט.

און ווי אַ קראַנקען־וועכטערין גייט דער באַרמהערציגער ברודער פון איין בעטעל צום צווייטען, דעקט אויף — די וואונדען — די שלאָפענדע אונגליקליכע און זיין שטימע קלינגט זאַנפט:

— לאַ סופּ, לאַ סופּ!

מען גיט זיי דאָרט אַריין זייער פּאָרציע ווי די חולאים.

* * *

— איהר זעהט דאָרט אַט דאָס קלייטעל?

— ניין, נישט דאָס ערשטע, דאָס צווייטע... יאָ, יאָ... „אַלאַ ושערב ד'אָר“... געהט צו לאַנגזאַם, גיט אַנ'עפען די טיר און — איהר וועט עפּעס זעהן... מיר — פון דער „רעטונגס־אַרמעע“ טאָרען דאָ נישט אַריין... מ'קען אונז שוין... זאָגט נישט,

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

DR PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

ווענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער־שוואַכקייט, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (האָר־אויספאַל), רענטגען־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט, דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24

אינערליכע־ און קינדער־קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע און ווראָשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

נייער פּאָלקסבלאַט
1. מאַי 1927.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
1. מאַי 1927.

מאַי
זונ-אויפגאַנג 4.10
זונ-אונטערגאַנג 6,58
לענג פון טאָג. 12, 13

1
זונטאָג
כט
ניסן תרפ"ז

די היינטיגע 1-טע מאי-פייערונג

בשיתפות'דיגער דעמאָנסטראַציע-צוג און אַ בשותפות'דיגע אַקאַדעמיע אין „פילהאַרמאָניע".

(-) דער היינטיגער בשותפות'דיגער דעמאָנסטראַציע-צוג וועט זיך פאָרמירען אויף אַזאַ אופן: בראש וועט געהן פ.פ.ס., דערנאָך בונד, ווייטער דייטשע אַרבייטס-פּאַרטיי, פועלי ציון, די קרייז-קאָמיסיע פון די פּוילישע אַרבייטער-פעראיינען און דער יודישער קולטור-אַמט.

די אָנטיילנעמער אין דער געמיינזאַמער דעמאָנסטראַציע פערזאַמלען זיך 9 פריה מיט זייערע פאָהנער און טראַנספּאַראַנטען אויף שייבלער'ס מאַרק.

10 פאָרמיטאָג וועט די פערזאַמעלטע מאַסע זיך פאָרמירען אין אַ צוג, וואָס וועט געהן דורך גלובנאַ אויף פּעטריקאָווער ביז זאַוואַדסקאַ און פון זאַוואַדזקאַ-גאַס וועלען די דעמאָנסטראַנטען געהן דורך פּאַנסקאַ אויפ'ן גרינעם מאַרק.

אויפ'ן גרינעם מאַרק וועט אָפּגעהאַלטען ווערען אַ בשותפות'דיגער מיטינג פון אַלע פּאַרטייען. אונטער'ן פרייען הימעל וועלען געהאַלטען ווערען רעדעס דורך פאָרשטעהער פון אַלע ריכטונגען, וואָס זענען פערטרעטען אין פעראייניגטען 1-מאַי-קאָמיטעט.

נאָכ'ן מיטינג אויפ'ן גרינעם מאַרק וועט די דעמאָנסטראַציע אויפגעלעזט ווערען.

אין אָוונט וועט אין „פילהאַרמאָניע" פאָרקומען אַ געמיינזאַמע אַקאַדעמיע. לויט'ן בעשלוס פון מאַי-קאָמיטעט, זענען פערטיילט געוואָרען די רעדעס נישט צו פאָרשטעהער פון פּאַרטייען, נאָר צווישען פערטרעטער פון נאַציאָנאַליטעטען.

צוליב דעם, וואָס די רעדע אינ'ם נאָמען פון די אַרבייטער פון דער יודישער נאַציאָנאַליטעט, וועט געהאַלטען ווערען דורך אַ בונדישען פאָרשטעהער, האָבען די לינקע פועלי-ציון זיך אָפּגעזאָגט צו בעטייליגען אין דער אַקאַדעמיע.

דער 1.-מאַי-קאָמיטעט האָט אַרויסגעלאָזען אויפרופען און פלאַקאַטען אין דריי שפּראַכען: פּויליש, יודיש און דייטש.

אין משך פון טאָג, סיי בעת דער דעמאָנסטראַציע, סיי בעת דער אַקאַדעמיע, וועט פיהרען אָרדנונג אַ ספּעציעל-בעשטימטע מיליציע פון פּוילישע, יודישע און דייטשע אַרבייטער.

*

דער לאָדזער קאָמיטעט פון דער יוד. פ. צ. אַרב. פ.-„פועלי ציון" אָרדענט איין היינט דעם 1-טען מאַי אַ פייערליכע אַקאַדעמיע אין לאָקאַל פון געזעלשאַפט אָוונט-קורסען פּיראָמאָוויטש 14. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען די ה"ה: בראַנד, שאַפּירא און אַנד. צום סוף געזאַנג און דעקלאַמאַציעס.

*

(ס) צוליב דעם, וואָס אויף דער לעצטער געמיינזאַמער זיצונג פון די פערטרעטער פון פ.פ.ס., „פועלי-ציון", „בונד" דייטשע-אַרבייטס-פּאַרטיי, איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פאָרשלאַג פון די קאָמוניסטען וועגען אַנטייל-נעהמען אין דער געמיינזאַמער דעמאָנסטראַציע אין טאָג פון 1.-מאַי, האָבען די קאָמוניסטען בעשלאָסען צו געהן אין אַ בעזונדערע דעמאָנסטראַציע.

*

(ס) נעכטען זענען פאָרגעקומען איינִיגע מיטינגען איינגעאָרדענט דורך רעכטע „פועלי-ציון", „בונד" און „התאחדות" וועגען 1. מאַי. עס זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס מצניני דיומא און עס זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס אין זין פון די פּאַרטיי פּראָגראַמען.

שווערע לאַגע פון דער לאָדזער אינדוסטריע

צוליב דער צאָל-העכערונג אין רומעניע.

(ס) ווי בעוואוסט האָט די רומענישע רעגירונג געהעכערט דעם צאָל-טאַריף די דאָזיגע העכערונג האָט קודם כל שווער געטראָפען די לאָדזער אינדוסטריע, וועלכע פלעגט עקספּאָרטירען קיין רומעניען אַ העלפט פון איהר פּראָדוקציע, וואָס ווערט אַרויסגעפיהרט קיין אויסלאַנד.

נעכטען האָבען די לאָדזער אינדוסטריעלער שוין בעקומען קאָנקרעטע ידיעות פון זייערע פערטרעטער אין בוקאַרעשט בנוגע דער הויך פון געהעכערטען טאַריף פאַר סחורות, וואָס ווערען עקספּאָרטירט פון לאָדז קיין רומעניען. די העכערונג בעטרעפט קרוב 30 פּראָצענט. דאָס האָט שטאַרק בעאונרוהיגט די לאָדזער אינדוסטריע אַזוי, אַז עס האָט זיך אויפ'ן היגען מאַרק געשאַפען אַ לאַגע פון אָפּוואַרטען, ביז עס וועט קלאָר ווערען ווי אַזוי עס וועלען זיך אויסבילדען די פערהעלטנישען אויפ'ן רומענישען עקספּאָרט-מאַרק.

דאס שנעל-געריכט איבער די מערדער פון פרעזידענט צינארסקי

וועט פארקומען דאנערשטאג דעם 5-טען מאי.

דער פּראָקוראַטאָרען-אַמט האָט שוין בעקומען אַלע אַקטען אין ענין פון דער דערמאָרדונג פון פּרעזידענט צינאַרסקי.

דער טערמין פון פּראָצעס איז שוין ענטגילטיג בעשטימט געוואָרען אויף דאָנערשטאָג דעם 5 מאַי 9 אַ זייגער אין דער פריה. אַלס פערטיידיגער פון די מערדער טרעטען אַרויס, אַמטליך בעשטימטע, די אַדוואָקאַטען: שווייצער און מענאַסע. אַדוו. שווייצער וועט פערטיידיגען רידזעווסקי'ן, אַדוו. מענאַסע—וואַלאַשעקען. די אַדוואָקאַטען האָבען נאָך פרייטאָג בעקומען אַן אָפיציעלע מעלדונג וועגען זייער אַמט מיט דעם בעשולדיגונגס-אַקט.

ווייטער איז בעשטימט געוואָרען פאָלגענדער צוזאַמענשטעל פון דעם שנעל-געריכט: פּרעזיצער וועט זיין דער ווי-צע-פּרעזעס פון קרייז-געריכט ריכטער וויטקאָווסקי, בייזיצער—קאַרווין קראַפּקעוויטש און ווילקאָווסקי, עס קען זיך אָבער מאַכען, אַז אַנשטאָט דעם ריכטער קאַרווין-קראַפּקעוויטש זאָל בייזיצען ריכטער איליניטש.

מצד דער פּראָקוראַטור וועט אַרויסטרעטען דער פּראָקוראָר שמיד.

מאנס געווען א מיידעל אין א טויער

געגען די אויסוואורפען איז פערפיהרט א פראצעס.

אויף געזשע גאַס אין באַלוט האָט מיט אַ פּאָר טאָג צוריק פּאַסירט פאָלגענדע געשיכטע.

אַרום 10 אַ זייגער אין אָוונט האָט אַ יודיש מיידעל מיט איהר'ס אַ קאַלעגעשאַנקע שפּאַצירט אויף דער גאַס. אינמיטען האָט זיי אָפּגעשטעלט אַ יונגערמאַן און זיך גענומען אויף אַ מיאוס'ען אופן טשעפּען דעם מיידעל. די קאַלעשאַנקע האָט זיך באַלד אָפּגעטראָגען, דערווייל האָט זיך געיאַוויעט נאָך אַ פּאַרשוין און ביידע יונגעלייטלעך האָבען בכח צוגעפיהרט דאָס מיידעל צו אַ טויער דערנעבען. דאָ האָבען זיי איהר אַנידערגעוואָרפען און גענומען שלאָגען, דאַן האָט איינער פון זיי פערשטאָפּט דעם מיידעל דאָס מויל און דער אַנדערער האָט איהר פערגוואַלדיגט.

דאָס מיידעל איז פון די קלעפּ און פונ'ם געוואַלדטאַט, וואָס איז איבער איהר בעגאַנגען געוואָרען, תחילת געפאַלען אין חלשות. ווען זי איז געקומען צו זיך, האָט זי געמאַכט אַ געוואַלד, אויף די געשרייען פון דעם מיידעל זענען אַרויס עטליכע שכנים, וועלכע האָבען איהר אָפּגעפיהרט צום בעל-הבית פון געשעפט, וואו זי האָט געאַרבייט.

דאָרט האָט זי פערבראַכט די נאַכט און די שטוב-מענשען האָבען געמוזט אויף איהר פיזיר אַכטונג געבען, ווייל זי האָט אויס פערצווייפלונג געוואָלט זיך דאָס לעבען נעהמען.

אין דערפריה האָט מען וועגען געשעהענעם מיטגעטיילט דעם פאָטער פון דעם מיידעל. ער איז געקומען און קוים בערוהיגט די טאָכטער. דאַן איז ער אַוועק מיט איהר צו אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט אַרויסגעגעבען אַ צייגניש, אַז ס'איז דאָ לויט אַלע וואַהרשיינליכקייטען פאָרגעקומען אַ פערגוואַלדיגונג.

דער פאָטער האָט זיך דערנאָך גענומען צו דער קאַלעגעשאַנקע און ס'איז איהם געלונגען פעסטצושטעלען, ווער עס זענען די צוויי אויסוואורפען.

די זאַך איז איבערגעגעבען געוואָרען דער פּראָקוראַטור און אינגיכען וועט פאָרקומען געגען די צוויי יונגעלייט אַ פּראָצעס פאַר פערגוואַלדיגונג.

ענטדעקט א שווינדלער-באנדע.

דער לאָדזער פּאָליציי האָט זיך איינגעגעבען צו ענטדעקען און צו אַרעסטירען די אָנפיהרער פון אַ באַנדע שווינדלער, וועלכע האָבען געאַרבייט נישט נאָר אין לאָדז און אין דער לאָדזער וואָיעוואָדסטווע, נאָר אויך אין אַנדערע שטעט פון פּוילען. די „אַרבייט" פון דער באַנדע איז בעשטאַנען אין דעם, אַז די „חברה'לייט" האָבען אויף פאַלשע אָנווייזונגען אַרויסבעקומען פון פערשידענע פּאָסט-אַמטען גרעסערע סומען געלד. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם שווינדלער-ענין איז אין לאָדז אַרעסטירט געוואָרען דער ראָש פון דער באַנדע זיגמונד לוקאָמסקי און אין קאָוועל—זיין חויפּט מיטהעלפער דער קאָוועלער פּאָסט-בעאַמטער באַלעסלאַוו לעשניאַק.

----

3. מאַי.

ספּעציעלע זיצונג פון שטאָט-ראַט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם יום-טוב פון 3-טען מאַי האָט דאָס פּרעזידיום פון דעם שטאָדט-ראַט בעשלאָסען צוזאַמענצורופען אין דעם טאָג אַ פייערליכע פלענאַר-זיצונג.

שטאָדט-ראַט

וועגען אָפּשאַפען נאַכט-אַרבייט אין די בעקערייען.

(מ) דאָנערשטאָג קומט-פאָר אַ זיצונג פון לאָדזער שטאָדט-ראַט. אויפ'ן סדר היום שטעהט צווישען אַנד. דער פאָרשלאַג אָפּצושאַפען נאַכט-אַרבייט אין די בעקערייען. דער פאָרשלאַג איז אַריינגעטראָגען דורך די פראַקציעס: פ.פ.ס., דייטשע אַרבייטס-פּאַרטיי, פועלי-ציון, בונד. רעפערענט איז ראַטמ. האַלענדערסקי.

„דאלארובקע".

ציהונג — מאָרגען.

צוליב דעם, וואָס דער 1-טער מאַי פאַלט אויס זונטאָג, וועט די ציהונג פון דער דאָלאַרובקע פאָרקומען מאָרגען, מאָנטאָג.

עס וועלען אויסגעלאָסעוועט ווערען 57 „דאָלאַר-ובקעס". דערביי וועלען די די הויפּט-געווינסטען זיין: איינער אויף 8,000 דאָלאַר און 1. אויף 3000 דאָלאַר. 5 – צו 1000 דאָלאַר, 10 – צו 500 דאָלאַר און 40 צו הונדערט דאָלאַר. די אַלגעמיינע סומע פון די געווינסטען איז 25,000 דאָלאַר.

סוכאטע.

אַקציע צו בעקעמפען סוכאָטע צווישען קינדער.

(מ) כדי צו בעקעמפען סוכאָטע-קראַנקהייט צווישען די שול-קינדער, האָט דער מאַגיסטראַט בעשלאָסען צו עפענען אויפ'ן זומער-סעזאָן דעם סאַנאַטאָריום אין לאַגיעווניק פאַר שול-קינדער, וועלכע זענען בעדראָהט קראַנק צו ווערען אויף סוכאָטע.

דאָס סאַנאַטאָריע ווערט געעפענט דעם 1. מאַי און וועט זיין אָפען ביז דעם 30. אויגוסט.

פאקען

פון 9. ביז'ן 21. מאַי שטעלט מען פּאָקען קינדער, געבוירען אין יאָהר 1926.

(מ) די געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט איז מודיע, אַז פון 9. ביז'ן 21 מאַי (איינשליסליך) וועט מען שטעלען אומזיסט פּאָקען די קינדער, וועלכע זענען געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1926, אין די קינדער, וועלכע האָבען נאָך ביז איצט נישט קיין געשטעלטע פּאָקען.

די פּאָקען וועט מען שטעלען אויף אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37, פּיראָמאָוויטשאַ 3, זאַווישאַ 22, קאָפּערניקאַ 19, ראָקאָשינסקאַ 1, סאָסנאָווע 1 און וואָלטשאַנסקאַ 253.

די אויסגערעכענטע לאָקאַלען וועלען אָפען זיין, אין די דערמאָנטע טעג, פון 8 ביז 10 פריה.

דאָס קאָנטראָלירען, צו די פּאָקען האָבען אָנגענומען, וועט פאָרקומען אין די זעלבע לאָקאַלען פון 21. ביז'ן 23. מאַי, איינשליסליך.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דעזשורען.

(§) עפּשטיין (פּיעטריקאָווער 225); באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95); ראָזענבלום (צעגעלניאַנאַ 12); גאַרפיין (וואָלטשאַנסקאַ 54) און קאָפּראָווסקי (נאַוואָמיעסקאַ 15).

שאַך-טורניר אין לאָדז.

פרייטאָג.

פרייטאָג איז געווען פאָלגענדער רעזולטאַט: פרידמאַן (וואַרשאַ) האָט געוואונען ביי ד"ר קאָהן, כוואַיניק האָט געוואונען ביי קאַלסקי'ן, לאָוצקי האָט געוואונען ביי קלעמשינסקי'ן.

די פּאַרטיעס: דאַנישעווסקי – רעגעדזשינסקי, פרידמאַן (לעמבערג) – רובינשטיין, ד"ר טאַרטאַקאָווער – מאַקאַרטשיק און הירשביין – בלאָס זענען נישט פערענדיגט געוואָרען.

שבת

שבת, זענען די רעזולטאַטען געווען פאָלגענדע: רובינשטיין האָט געוואונען ביי הירשביינ'ען, לאָוצקי האָט געוואונען ביי פרידמאַן (לעמבערג). ד"ר קאָהן האָט געוואונען ביי קלעמשינסקי'ן. דאָס שפּיל צווישען מאַקאַרטשיק-כוואַיניק האָט זיך פערענדיגט מיט רעמי.

אָהן רעזולטאַטען זענען געבליבען די פּאַרטיעס: קאַלסקי – פרידמאַן, (וואַרשאַ), רעגעדזשינסקי – ד"ר טאַרטאַקאָווער און קרעמער – דאַנישעווסקי.

ציוניסטישע יוגענד-פערזאַמלונג

היינט 5 אָוונט, קומט פאָר אין לאָקאַל פון אַקאַדעמישען פערבאַנד „ירדניה" (פּאָלודניאָוואַ 36) אַ גרויסע יוגענד-פערזאַמלונג מיט דער בעטייליגונג פון בעקאַנטען העברעאישען שריפטשטעלער, מחבר פון „ימים ולילות" ה' נתן ביסטריצקי פון א"י.

די פערזאַמלונג איז געווידמעט אַ רייע זעהר אַקטועלע ארץ ישראל-פּראָבלעמען.

היינטיגער רעפעראַט פון פּראָפעסאָר פ. שניאורזאָן.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט קומט היינט קיין לאָדז דער בעקאַנטער פּאַריזער און פעדאַגאָג פּראָפעסאָר ד"ר פ. שניאורזאָן, וועלכער וועט רעפערירען אין זאַל פון „התאחדות" שיענקעוויטשאַ 25 א. ד. ט. „צווישען זעלבסטמאָרד און לעבענס-שכרות" לאָדז וועט האָבען די מעגליכקייט צו הערען איינעם פון די גרעסטע יודישע געלעהרטע. דער רעפעראַט האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס צווישען דער לאָדזער יידישער בעפעלקערונג.

א טראַגישער צופאַל, אָדער זעלבסטמאָרד?

(–) אין ראָקיטשע איז אונטער אַ פאָרבייפאָהרענדען צוג אַרונטערגעפאַלען אונטער'ן צוג די 74-יעהריגע יאַנינאַ היבנער, וועלכע איז געבליבען ליגען טויט אויפ'ן אָרט.

אויך אין ווידזעוו איז אַרונטערגעפאַלען אונטער אַ צוג דער 30-יעהריגער יאַן קראַסקאַ וועלכער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אַ שווערען-צושטאַנד אין שפּיטאַל.

א שרפה ביי שייבלער'ן.

(§) אין שייבלער'ס שפּינעריי אויף עמיליע 5 איז אויסגעבראָכען אַ שרפה, וואָס איז דורך די פייערלעשער איינגעלאָשען-געוואָרען אין משך פון אַ שעה.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, מענערישע און פרויען-שלעכטע קראַנקהייטען. 8-9
איז צוריקגעקעהרט.
תמליונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל) נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

„Guttalin"
שוה-פּאַסטע בעסטע קוואַליטעט, ווי פאַר דער מלחמה.
Warszawa, Leszno 73 tel. 174-34

קריסטליכער לעהרער שלאגט רוצח'יש א יודישען שילער אין א „פאווששעכנע" שולע.

(–) נגישות אויף יודישע קינדער אין די שולען „פאר קינדער וואס פייערן שבת" האבען פאראיאהרן אויפגערודערט גאנץ לאדז די יודישע עלטערן האבען דאן אויפגעהויבען א פראטעסט-אקציע און האבען געפאדערט, אז די שטעטישע שולען פאר די יודישע קינדער זאלען נישט פערוואנדעלט ווערען אין א שטראף-אפקומעניש פאר די קריסטליכע לעהרער, וואס האבען זיך פערזינדיגט און ווערען אלס שטראף-אפקומעניש בעשטימט אין יודישע שולען.

די פראטעסט אקציע האט, זעהט אויס נישט געהאט קיין גרויסע פעולה. יעדענפאלס די קריסטליכע לייטער פון די שולען פאר יודישע קינדער, פיהלען זיך ווייטער ווי פער'משפט'ע, און בעהאנדלען די קינדער ווי קאטארושניקעס.

ווענען אזא שרייענדען פאל, וואס איז פארגעקומען אין דער פאלקס-שולע אויף זאוואדזקא 40 42 דערצעהלט מען אונז פאלגענדעס.

דער דארטיגער שול-לייטער ה' אורבאניאק, וועלכער האט נאך פאר די רוסישע צייטען קוואליפיצירט די יודישע שילער אלס „פארשיוויע יעווראיי", האט נאטירליך, זיין שטעלונג צו די דאזיגע שילער נישט געענדערט, און דאס האט נישט געשטערט דער שול-לייטונג, צו בעשטימען איהם אלס לייטער דוקא פון א פאלקס-שול פון יודישע קינדער.

מיר ווילען דא לאזען אן א זייט די פעדאגאגישע מאטיווען, וועלכע האבען גענקאנט דערצו בעוועגען, מיר ווילען זיך נישט אפשטעלען אויף די פערזענלישען, וואס קענען געשאפען ווערען צווישען די יודישע שילער מיט זייערע הויפט-ערציהער.

דער שול-לייטער ה' אורבאניאק האט ווארשיינליך פון די צארישע צייטען, געירשנט אן'אריגינעלען ערציהונגס-מעטאד – א דראטענעם געפלאכטענעם שטעקען בעדעקט מיט גומי. צי האט ער דעם „מעטאד" אויך אנגעווענדעט פריהער צו די יודישע שילער, אדער ער האט איהם ערשט איצט געלאזט אין בעוועגונג, ווייסען מיר נישט. מיר ווייסען נאר פון דעם דערציהלען פון די שילער, אז מיט דער דאזיגען עקזעקוציע מיטעל איז ער די יודישע שילער אפט מכבד, דערביי גיט ער זיי א מעגליכקייט זיך אליין צו וועהלען די שטראף: 3 שטארקע, אדער 5 שוואכע קלעפ.

דאנערשטאג האט דער שילער שמואל לעמבערגער (פיעטריקאווער 31) נישט אויסגעפיהרט די ארבייט, וואס דער לעהרער האט איהם געהייסען. דער לעהרער האט איהם פערארדענט צו פערלאזען דעם קלאס. אין קארידאר האט דעם 14 יאהריגען שילער געטראפען דער קיעראווניק ה' אורבאניאק און האט איהם געהייסען געהן ארויף אין דער קאנצעלאריע פון 2 שטאק. דארט זענען געווען נאך 2 שילער.

דער קיעראווניק האט צוגעשלאסען די טיר פון דער קאנצעלאריע אויפ'ן שליסעל, ארויסגענומען זיין עקזעקוציע-שטעקען און געהייסען לעמבערגער'ן זיך לייגען איבער'ן טיש. לעמבערגער האט נישט געוואלט און זיך געוועהרט, נאר דער קיעראווניק מיט די „אריגינעלע" ערציהונגס-מיטלען בנוגע די יודישע שילער, האט זיך ארויסגעוויזן פיזיש שטארקער, האט ער דעם יונגעל 5 מאל דערלאנגט מיט'ן שטעקען אזוי, אז ביי יענעם זענען געבליבען סמנים פון אנגעלאפענעם בלוט. דאס יונגעל האט געחלשט.

קומט ארייז אין רעדאקציע דער פאטער פונ'ם יונגעל זיך צו בעקלאגען אויפ'ן ווילקיר, וואס הערשט אין די שולען בנוגע די יודישע קינדער.

מיר גיבען איבער דעם סקאנדאליעזען פאקט און ווארטען צו הערען, וואס עס וועט אויף דעם זאגען דער לאדזער מאגיסטראט, דער לאדזער שול קוראטאר, וואס וועט אויף דעם זאגען דער ליבעראלער בילדונגס מיניסטער.

צי וועט ענדליך די שול-מאכט נישט מאכען פון אזעלכע פאלען די נויטיגע אויספיהרונגען און איינזעהן, אז אויב מ'דארף בעשטראפען קריסטליכע לעהרער, דארף מען אויף דעם אויסזוכען מעהר פאסיגערע שטראף-מיטלען און נישט פערוואנדלען קיין מלוכה'שע פאלקס-שולען אין „ארעסטאנטסקע ראטעס", ווען אפילו דארט לערנען יודישע קינדער.

און אפשר וועט מאקי די שול-מאכט, איינזעהנדיג די קוואליפיקאציעס פונ'ם שול קיעראווניק, פעסטשטעלען, אז ער קוואליפיצירט זיך נישט פאר קיין ערציהער פון שילער, רעקאמענדירען איהם פאר אן'אויפזעהער ערגיץ אנדערש און בעפרייען איהם פון זיין איצטיגען נישט ענטשפרעכענדען אמט. די יודישע שילער וועלען דאן פרייער אפאטעמען און די פעדאגאגישע זייט וועט אויך פון דעם נישט ליידען.

שטרענגע מיטלען געגען בייזוויליגע באנקראטען.

סוחרים-פעראיינען פאהרען צים האנדעלס-מיניסטער אויסצופועל'ן א ספעציעלע דעקרעט וועגען שטרענגע מיטלען געגען בייזוויליגע באנקראטשיקעס.

(ס) צוליב דעם, וואס עס טרעפען לעצטענס בייזוויליגע באנקראטען, האבען די לאדזער סוחרים בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער רעגירונג מיט פאסטולאטען ארויסצוגעבען א דעקרעט, ווענען איינפיהרען א שוץ געגען בייזוויליגע בעל חובות. עס ווערט אנגעוויזן, אז די בייז-איצטיגע פארשריפטען געבען נישט קיין מעגליכקייט, און ס'רוב נויטיגע פאלען ארויסצוטרעטען שארף, מען קאן זיך נישט ווענדען צו דער פראקוראטור, דארט וואו עס שטעלט זיך ארויס פאר אונבעדינגט איילינג אן ענערגישע אינטערווענץ.

כדי צו נארמירען די האנדעלס בעציהונגען און צו ז כערען די האנדעלס לאגע, פאהרט די טעג א ספעציעלע דעלעגאציע צום האנדעלס-מיניסטער מיט איהם צו קאנפערירען און אויפצוווייזען אויף דער אונבעדינגטער נויטווענדיגקייט אדורכצופיהרען דעם דערמאנטען דעקרעט.

א סקאנדאל אויף גראף ראניקער'ס פארלעזונג.

פרייטאג אווענד, בעת דער פארלעזונג פון גראף ראניקער אין פילהארמאניע, וועלכער האט זיך בעמיהט צו דערווייזען, אז ער איז אין פראצעס געגען איהם אלס בעשולדיגטער אין ערמארדען זיין שוואגער סטאניסלאוו כושאנאווסקי, געפאלען אלס קרבן פון א געריכטס-טעות, האט א גרופע אנוועזענדע צוהעיער אנגענומען א פיינדליכע שטעלונג צום פרעלעגענט און איבערגעריסען די פארלעזונג מיט פיינדליכע אויסרופען און זידלערייען.

די פאליציי האט בערוהיגט דעם עולם און צוזאמענגעשטעלט פראטאקאלען.

אשטרייק אין די לאדזער צעגעלניעס

(ר) די צעגעלניע-בעזיצער האבען אנגעזאגט צו געבען די הוספה פון 30 פראצענט, וואס די ארבייטער פאדערן.

אויף א פערזאמלונג פון די ציגעל-ארבייטער איז דערום בעשלאסען געווארען צו שטרייקען אזוי, אז נעכטען נאכמיטאג האט שוין אויסגעבראכען דער שטרייק אין אלע צעגעלניעס אין לאדזער קרייז וועגען שטרייק האט מען ת כף מודיע געווען דעם ארבייטס-אינספעקטאר, וועלכער רופט די טעג א געמיינזאמע קאנפערענץ צו ליקווידירען דעם שטרייק.

„אזאזעל".

נעכטען איז אין זאל פון „פילהארמאניע" פארגעקומען די פרעמיערע פון בעליבטען יודישען מיניאטור-טעאטער „אזאזעל".

אויף וויפיל דער טעאטער איז פאפולער און בעליבט ביים לאדזער יודישען פובליקום בעווייזט דער פאקט, וואס די פילהארמאניע איז געווען פולגעפאקט, אפילו די דורכגענג זענען געווען „אנגעפראפט".

„אזאזעל" האט נישט פערפיהרט די האפענונגען און האט אויסגעצייכענט בעוויזען זיינע פערעהרער מיט געשמאק, געפיהל און טאלאנט.

היינט ווערט ווידערהאלט די פרעמיערע.

APOLLO 16 קאנסטאנטינער 16 APOLLO

פראנצויזישע רינגקאמפען

היינט 2 טער טאג פון גרויסען אינטערנאציאנאלען טורנע.

אנהויב פון קאנצערט 8 אוו. די רינג-קאמפען 8,30 אוו. די קאסע איז טעטיג פון 11—2 און פון 5.

פרוי און קינדער פון מערדער וואלאשעק געפינען זיך אין גרויס נויט.

די פרוי וואלאשעק האט אין א געשפרעך דערצעהלט, אז די אפטיילונג פון געזעלשאפטליכער פערזארגונג, האט איהר קיין ממשות'דיגע הילף נישט ערטיילט. די ערלויבעניש צו שלאפען אין א נאכט דויז קען זי נישט אויסנוצען צוליב די קינדער, אויף דעם צעטעל אויף צו בעקומען אומזיסטע מיטינגען קען זי נישט אויסנוצען, צוליב די קינדער - זי קען נישט איבערלאזען די קינדער אליין. פאר די קינדער בעקומט זי א ליטער מילך טעגליך אין „קראפליא מלעקא". דאס ערגסטע זאגט זי איז דאס, וואס זי האט נישט קיין דירה.

א לעבעדיגער פאקעל, פארזיכטיג מיט גאז!

(–) אויף קאנסטאנטינער 37 האט די 24-יעהריגע נאוואראווארסקא געמאכט פייער אין קיך מיט דער הילף פון נאפט. פלוצלונג איז אויסגעבראכען א גרויסע פלאם און אויגענבליקליך ארומגענומען די אומגליקליכע.

אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ספארט-בעוועגונג.

„הכח" שלאגט „ג.מ.ס." 3:1 (1:1)

שבת איז אויף דעם פלאץ פון „מוריכטער" פארגעקומען א מעטש ווענען מייסטערשאפט פון דער ליגא צווישען „הכח" און „ג.מ.ס.", וואס האט זיך געענדיגט מיט א פראכטפולען נצחון פון דעם יודישען ספארט קלוב „הכח" אין פערהעלטניש פון 3:1.

ביידע מאנשאפטען זענען ארויסגעטרעטען אין זייערע בעסטע צוזאמענשטעל „הכח" מיט האלבערשטאט אן אלס ליגקען לויפער „ג.מ.ס." מיט פאדליאסקין

דאס שפיל איז געווען זעהר אינטערעסאנט און געפיהרט דורך ביידע מאנשאפטען אין א שארפע טעמפא.

ביז צו דער פויזע איז דאס שפיל געווען א אפע מיט א לייכטע איבערוויכט פון „ג.מ.ס." אין דער 20 מינוט שיסט „ג.מ.ס." דאס ערשטע און דאס לעצטע טויער דורך דעם רעכטען פליגעל בעהם. „הכח" וויל דעם רעזולטאט אויסגלייכען און פיהרט אדורך שעהנע אנגריפען, וועלכע בלייבען אבער אהן רעזולטאט. ערשט אין דער 40 מינוט רייסט זיך ארורך סעגאל, אבער דער פערטיידיגער פון „ג.מ.ס." וואגנער וועלענדיג אבקלאפען דעם באלעם, שיסט זיך א איינענטויער, אויסגלייכענדיג דערמיט דעם רעזולטאט.

אין דער 2. העלפט, האט „הכח „א שטארקען איבערוויכט און ערצילט אין דער 15. מינוט פון א 11 מעטער-שטאס דורך סעגאל'ן דאס 2. טויער. אין פינף מינוט שפעטער שטעלט ראבינאוויטש דעם ענדגילטיגען רעזולטאט 1:3

פון „הכח" האבען זיך אויסגעצייכענט: ליפסקי, זאקליקאווסקי און סעגאל. 2 פון „ג.מ.ס." בארטאש, וועלכער איז געווען דער בעסטער שפילער אויף דעם פלאץ

ריכטער ה' אנדושעיאק

„הכח" II-„ג.מ.ס." II 1:2 (0:2)

אויף דער פארמעטש האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פון „הכח" II.

זגערזש, 30 (טעלעפאניש).

„שמשון" (לאדז) „מכבי" 1:3 (2:0)

שבת האט געשפילט „שמשון" א פריינטשאפט מעטש מיט „מכבי", וועלכער האט זיך גענדיגט מיט א נצחון פון 1:3 פאר „שמשון".

„שמשון" האט בעוויזען א שעהן שפיל און האט געהאט די גאנצע צייט איבערמאכט, ערצילענדיג 3 טויערן דורך שיוועק (2) און זעלקאוויטש. דאס איינציגע טויער פאר „מכבי" ערצילט ראטאפפעל דורך א 11 מעטער-שטאס.

אויף דעם מעטש האבען די סימפאטישע שפילער פון „שמשון" וויראווסקי און לעסקי געשפילט דעם 100 מעטש אין די פארבען פון „שמשון".

זאר פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

נור אויף א קורצע צייט!

גאסטשפילען פון 1-טען ווארשאווער יודישען מיניאטור-טעאטער

„אזאזעל"

היינט זונטאג, דעם 1-טען מאי ד. י., 9 אזייגער אין אווענד

דאס גרויסע

4 פראגראם 4

קאנפערענסיער: א. גאדיק.

עם נעהמען אנטייל: אלא לילית, לוריע שפיגעל, ר. וועלנער, וו. גאדיק, ש. לאנדוי, י. שטרוגאטש, י. מאנסדארף, נ. ערעלניק, מ. פאטאשינסקי, ה. פאזנאנסקי און אנדערע.

קינסטל. לייטונג: טעא ארצישעווסקא

ליטעראַרישע „ משה בראדערזאן

מוזיקאלישע „ הענעך קאן

דעקאראטיווע לייטונג: פריץ קליינמאן

כארעאגראפיע: אלא לילית

דירעקציע: י. דאנציגער

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע-זאל.

„לעטשניצע" פון דאקטוירים-ספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז. האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 / 6½-7½
ד"ר רוזשאנסקי	הויט-און געשלעכט-קר.	11-10 / 2-1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפיערני	פרויען-און געבורט-הילף	1-11½ 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	4-3 ז.1-2
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 5½-7
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
א. בראדזענטשיק	צאהן-ארצט	7-3
ג. ראזעס	צאהן-ארצט	2-9

צאהן-פונדהיילונג, בעליטשונגען, קראנצען, פאמטען, א אז. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר פעלדשער.

אנמעלדונגען נעמען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

תיזיט אין דער שטאט.

„לעטשניצע" פון דאקטוירים וספעציאליסטען,

פיושושינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט

ד"ר וואלינסקי	נאז. האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12-9½ / 5-4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1-11 / 6-5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2-12
ד"ר שמידגעלד	נערווען און גשמסונג קר.	3—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2-12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	1 —
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורט-הילף	4—3

[illegible]

אימפונגען נעגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א דענטיסטישער קאבינעט

עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10 - 2 נ.מ.
ד"ר לאזשינסקא סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאמפען א. ד. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

וואָס דערצעהלט מען בײַ אײַך וועגען וועלט־קריג

א נײַע אינטערעסאַנטע אנקעטע פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט.

די עטנאָגראַפישע קאָמיטעט פון דער פילאָלאָגישער סעקציע האָט אַרויסגע־לאָזט די 10־טע אַנקעטע איהרע, ספּע־ציעל געווידמעט די מלחמה יאָהרען.

ס'זענען בײַ אונז אַלע נאָך פריש אין זכרון די יאָהרען פונ'ם גרויסען קריג, ווען מען איז געלאָפען פון די ברענענדיגע שטעט, ווען אין די אָקאָ־פּעס האָבען געבענקט די סאָלדאַטען נאָכ'ן היימישען שטעטעל, וואו צווישען שרעק און נישט זיכערקייט איז געגאַ־נגען דאָס טעגליכע לעבען.

אַ סך לידער, מעשיות, ווערטלעך געהען אַרום פון יענער צייט. לידער פון סאָלדאַטען, מעשיות פון דער אָקו־פּאַציע, אַנעקדאָטען און ווערטלעך אָהן אַ שיעור, וואָס וועלען זײַן פאַר'ן קו־מענדיגען פאָרשער ווי לעבעדיגע עדות פון יענער בלוטיגער צייט.

לאָמיר זיי נישט לאָזען פערפאַלען געהן.

1) צי זענען אײַך בעקאַנט לעגענדעס און מעשיות וועגען אָנהייב פון דער מלחמה?

2) וועלכע מעשיות זענען אײַך בע־קאַנט, וואָס זענען פערבונדען מיט בירושים, פליטים („ביעזשענצעס") פאַגראָמען?

3) דערצעהלט די מעשיות און לע־גענדעס, וואָס זענען געשאַפען געוואָרען אין דער צייט פון פערשידענע אָקו־פּאַציעס.

4) אפשר זענען אײַך בעקאַנט משיחישע לעגענדעס אָדער פערשידענע אויס־רעכענונגען (גימטריאות) וואָס זע־נען געשאַפען געוואָרען אין דער צייט פון דער מלחמה?

5) גיט איבער וועגען פערשידענע ניסים, וועגען וועלכע מען האָט אין דער צייט פון דער מלחמה דערצעהלט.

6) גיט איבער די לעגענדעס, וואָס זענען פערבונדען מיט פערשידענע ישובים און שטעט, וואָס האָבען געלי־טען פון דער וועלט־מלחמה; וועגען שטעט און שטעטלעך, וואָס זענען פערקעהרט, נתלה געוואָרען.

7) צי זענען אײַך בעקאַנט לעגענ־דעס וועגען יודישע זעלנער? (יודישע זעלנער אויף די שלאַכט־פעלדער, יודען פון פערשידענע מלוכות קעמפען מיט־אַנאַנד; יודישע זעלנער ראַטעווען יו־דישע ישובים פון אַנפאַלען א.א.)

8. צי זענען אײַך בעקאַנט מעשיות, אין וועלכע עס דערצעהלט זיך וועגען פאַלען פון אכזריות און רחמנות?

9. וועלכע מעשיות און לעגענדעס זענען געווען פערשפרייט צווישען די זעלנער אויפ'ן פראָנט, אין די געפאַנגענע־לאַגערן, לאַזאַרעטען?

10. גיט איבער די מעשיות, וואָס זענען פערבונדען מיט'ן לעבען אין די געפאַנגענען־לאַגערן, צוואַנגאַרבייט־לאַגערן, לאַזאַרעטען, תפיסות א. א.

11. גיט איבער וועגען פערשידענע אײַנגענלויבעניש און זאַבאָבאָנעס, וואָס זענען געשאַפען געוואָרען אין דער צייט פון דער מלחמה.

12. צי זענען אײַך בעקאַנט מעשיות וועגען אַלמנות, עגונות, פרויען קרבנות פון דער וועלט־מלחמה?

13. צי זענען אײַך בעקאַנט מעשיות וועגען פערוואָהרלאָזטע קינדער?

14. דערצעהלט וועגען קינדער היימען, וואָס האָבען זיך געגרינדעט אין דער מלחמה צייט.

15. וועלכע לידער זענען אײַך בע־קאַנט פון דער וועלט־מלחמה וועגען אָנהויב מלחמה, וועגען צוואַנגס־אַרבייט, זעלנערישע לידער א. אַנד.

16. וועלכע גײַע ווערטער זענען געשאַפען אָדער איבערגענומען געוואָרען אין דער צייט פון דער וועלט מלחמה? למשל, שמוגעל, קאָפּשטייער, ערזאַץ און אַנדערע.

17. צי זענען אײַך בעקאַנט שפּריכ־ווערטער און ווערטלעך, וואָס זענען פערבונדען מיט דער וועלט־מלחמה?

18) צי זענען אײַך בעקאַנט פּאַראָ־דיעס אויף דײַטשע ווערטער (למשל „טרויער קאַרטען" אַנשטאָט ברױט־קאַרטען און אַנד.)

19. צי זענען אײַך בעקאַנט וויצען, אַנעקדאָטען פון דער וועלט־מלחמה? וועגען קיסרים, מלחמה־פיהרער; אַנעק־דאָטען, ווערט־שפּילען, וואָס האָבען זיך גענומען פון נישט פערשטעהן איינער דעם אַנדערען: דײַטשען און אַנדערע פעלקער א. א.; וועגען טעטיגקייט און פחדנות, איבערגעבען זיך אין געפאַנ־גענשאַפט, למשל: וואו איז דאָ דער פּלען? און אַנד.

20) וואָס קענט איהר נאָך צוגעבען צו דער אַנקעטע?

אַדרעס פאַר אַלע שיקונגען צו דער עטנאָגראַפישער קאָמיסיע.

Towarzystwo Przyjacół Zyd.
Instytutu Naukowego
W. Pohulanka 18, Wilno.

די מאָסקווער אַרטיסטן פון „הבימה"

האָבען אויך אָנערקענט, אַז די שענסטע פאָטאָגראַפיעס. פאַר־טרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפערטיגט נור אין דעם — ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —

„PARISIENNE"

69 בּרזשעזשינער 69

צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַרײַנגע־געבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן מעג מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 1. מאַי 1927.

5330. אַ געטרייער לעזער Z.L.

אויב די 3 צימערלעך געפינען זיך אין איין לאָקאַל, דאַרפט איהר צאָהלען פאַר'ן גאַנצען לאָקאַל דירה געלד לויט'ן פּראָצענט־פוס פאַר דער קאַט. B ד. ה. 72% פאַר'ן 1. קוו. און אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען 3%. דאָס, וואָס די שטיבלעך זענען זעהר קליין און איבער־געאַרבייט געוואָרען פון קעמערלעך, דעסגלייכען, וואָס אייער ווערקשטאַט געפינט זיך נור אין איין צימער, די אַלע אויסגערעכענטע אומשטענדען ענ־דערן נישט די לאַגע.

5331. ק. ל—ן.

אויב ס'איז נישט איבערגעבליבען קיין נעהנטערער, ירש'נט די שוועסטער. די פרוי ווערט בעטראַכט אַלס נישט נאָרמאַלער יורש אַרט. 767 צ.ק. (Nie-porządkowy) דער ענין ליגט אין דער קאָמפּעטענץ פון פרידענס־געריכט.

5332. אַ בעל־מלאכה פון פראַג־צישקאַנער.

נישט וויכטיג, וויפיל אַרבייטער איהר בעשעפטיגט היינט, קוים האָט איהר אין יאָהר 1926 בעשעפטיגט נישט מעהר, ווי 1 אַרבייטער, דאַרפט איהר קיין אַבראָטאָווי נישט צאָהלען, פערזוכט זיך אויפ'ן אַרט. 8 פייל 5 פון אוסטאַווו וועגען אינדוסטריעלען שטייער פון אומזאַץ.

5333. ש—טש פון ציגעל־גאַס 66.

קוים האָבען די איבעריגע 2 מיט בעשטראָפטע נישט געמאַכט קיין אַפּעלאַציע, קאָנען זיי שוין אַרויסטרעטען אַלס עדות אין אייער פּראָצעס. אין דעם פאַל געהט נישט אין דעם צו זיי זע־נען שוין אָפּגעקומען די שטראָף, נור צו זיי נעהמען אָן דעם ווירעק.

אויף דעם אומשטאַנד איז אַ געוויגענ־דער בעווייז דער פאַקט, וואָס זיי האָבען נישט דערלאַנגט אין בעשטימטען טער־מין קיין אַפּעלאַציע.

5334. אַ שטענדיגער לעזער פון בושע־זשינער גאַס.

אַזוי ווי איהר קאָנט נישט בעווייזען, אַז איה־ האָט דער וועשין אַרויסגעגע־בען וועש צו וואַשען. אין דער צייט, ווען זי לייקענט, איז דער ענין טאַקע קאָמפּליצירט. ווי ס'זאָל נישט זײַן, מעלדט וועגען דעם פאַל דער פּאָליציי און בעט דורכצופיהרען אַ רעוויזיע און אַן'אויס־פאָרשונג.

5335. פּראַשקער.

די פּרעטענזיע פון וועקסעל־בעזיצער לגבי דעם אַקצעפּטאַנט (Zlecenie) ווערט פערעלטערט נאָך 3 יאָהר און לגבי די זשיראַנטען און אויסשטעלער נאָך 1 יאָהר פון פּראָטעסט.

5336. אַ רעזערוויסט פון שקאָלנאַ־גאַס.

אויב איהר זענט פאַר־אַ־יאָהרען בע־פרייט געוואָרען פון די איבונגען און איצט ערלויבען אײַך אויך נישט אויסער־געוויינליכע פאַמיליען־אומשטענדען צו געהן אויף די איבונגען, דאַרפט איהר דערלאַנגען אַ מאָטיווירטע בקשה דורך דער פערמיטלונג פון פ. ק. או. צוועג־טעל צום מיניסטער פאַר מיליטערישע ענינים.

5337. אַן'אַבאָנענט פון אַלט־שטאָט.

איהר בעריכט אַ זעהר וויכטיגען פאַל: לויט'ן געזעץ קאָן מען אַ רעקורס נישט בלויז דערלאַנגען שריפטליך, נור אויך מעלדען מינדליך. דער בעאַמטער מוז אַרײַנטראָגען די ערקלערונגען גלייך בע־פּעום אין פּראָטאָקאָל. אויב אַזוי, קאָן מען אַ רעקורס שיקען טעלעגראַפיש, דאָגעגען ווערט נישט גענומען אין אַכט אַ רעקורס, וואָס ווערט געמאָלדען דורך טעלעפאָן.

די, וועלכע אזעוו האָט פערראַטען.

בעאַרבײַט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

60)

אין עטליכע טעג אַרום האָט זיך בורצעוו געטראָפען מיט דעם מיטגליד פון עסערישען צענטראַל קאָמיטעט קראַפט און האָט איהם דערצעהלט אַלץ, וואָס ער האָט געוואוסט וועגען צוזאַמענפאָהר. קראַפט האָט בעשטעטיגט די ידיעות און האָט מיט פערוואונדערונג געפרעגט בורצעוו'ן, פון וואַנען ווייסט ער דאָס אַלץ.

— דירעקט פון פּאָליציי דעפּאַרטאַמענט, — האָט בורצעוו געענטפערט, און, נישט אָנרופענדיג קיין נעמען, האָט ער איבערגעגעבען פון וואַנען ער האָט בעקומען די ידיעות. קראַפט איז געווען איבעררופט פון דעם, וואָס ער האָט געהערט, און פאַר ביידע איז געוואָרען קלאָהר, אַז אין צענטער פון דער עסערישער פּאַרטיי האָט דער פּאָליציי דעפּאַרטאַמענט אַ זעהר גוטען אינפאָרמאַטאָר.

נאָך עטליכע חדשים בעקאַנטשאַפט מיט באַקאַי'ען איז בורצעוו געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז די ידיעות, וועלכע יענער גיט איהם איבער זענען תמיד ריכטיגע און אַז מ'קאָן צו באַקאַי'ען האָבען צוטרוי. אָבער דאָך זענען באַקאַי'ס אינפאָר־מאַציעס אָפטמאָל געווען אַזעלכע פאַנטאַסטישע, אַז בורצעוו האָט זיך נישט איינמאָל פערטראַכט און זיך געפרעגט: צי איז דאָס נישט אַלץ אַ מיסטיפיקאַציע? צי זאָגען איהם די אַכראַנ־ניקעס אומישנע נישט אָפּ, אויסנוצענדיג זײַנע בעציהונגען מיט באַקאַי'ען, וועגען וועלכע די אַכראַנע איז שוין מסתם געוואויר געוואָרען.

איינמאָל אַ שטיינער איז באַקאַי געקומען צו בורצעוו'ן אין רעדאַקציע פון „בילאָיע" און האָט איהם איבערגעגעבען פאָלגענדעס.

אויף דער גאַס האָט ער, באַקאַי, זיך געטראָפען מיט דעם יונגען, ס.ר. 19־יעהריגען בראָדסקי, אַ ברודער פון די פּוילישע רעוואָלוציאָנערען בראָדסקי'ס; דער דאָזיגער בראָדסקי האָט געדינט אַלס געהיימען אַגענט אין דער וואַרשאָווער אָכראַנע. בראָדסקי האָט דערצעה"ט באַקאַי'ען אַלס אַן'אייגענעם מענשען, אַז ער האָט איצט צו טון מיט רעוואָלוציאָנערען־טעראָריסטען, וועלכע אָרדנען איין אַ דינאַמיט־ווערקשטעל אין פינלאַנד.

בראָדסקי האָט ווייטער דערצעהלט באַקאַי'ען, אַז איהם איז געלונגען אַרײַנצודרינגען אין דער קאַמפּס־אָרגאַניזאַציע פון די באָלשעוויקעס און ווערען דאָרט אַ מיטגליד. דאָ האָט זיך בראָדסקי בעקענט מיט'ן סטודענט אַלעקסאַנדער ניימאַן, וועלכער איז געווען טעטיג צווישען די אַרבייטער אין פּעטערבורג בײַ דער נאַרווער זאַסטאַווע. ניימאַן האָט פאַר אַ גרופּע אַרבייטער געהאַלטען לעקציעס וועגען מאַכען אויפרייס־גראַנאַטען און בראָדסקי איז געוואָרען זײַן געהילף.

אויף באַקאַי'ס פראַגע, צו די אָכראַנע ווייסט וועגען דעם אַלעמען, האָט בראָדסקי געענטפערט, אַז יאָ, אַז ניימאַן געפינט זיך איצט אין פינלאַנד, אַז פּאָליציי שפּירט איהם נאָך און ווייסט גענוי, וואו עס געפינט זיך די לאַבאָראַטאָריע פון די או פרייס מאַטעריאַלען. די פּאָליציי דאַרף נאָך „אויסקלעהרען" עטליכע ראַיאָנען און דעמאָלט וועלען זיך אָנהויבען די אַרעסטען. די פּאָליציי ווייסט שוין אויך, וואו עס געפינט זיך דער סקלאַד פון רעוואָלווערען און ביקסען פון דער זעלבער גרופּע.

— איהר ווייסט וואָס, — האָט בראָדסקי צום סוף געזאָגט צו באַקאַי'ען — קומט דאָ אַרײַן אין אַ וואוינונג, נישט ווייט פון דאַנען, כ'וועל אײַך עפּעס ווייזען, דאָרט איז קיינער נישטאָ, די שטוב איז אינגאַנצען אין מײַן רשות, קומט איהר וועט קיין חרטה נישט האָבען.

בראָדסקי האָט אַוועקגעפיהרט באַקאַי'ען אין אַ וואוינונג אויף באַרמאַליעיעוו־גאַס. די טיר האָט זיי געעפענט אַ פרוי, וועלכע האָט זיי אָהן טענות אַרײַנגעלאָזט.

— דאָס איז ניימאַנ'ס צימער, — האָט בראָדסקי געזאָגט, — איך בין דאָ, ווי אַ בעל הבית.

בראָדסקי האָט דאַן אַרויסגעצויגען פון קעשענע אַ שליסעל געעפענט די שופלאָדען פון טיש און אַרויסגענומען עטליכע פּעקלעך, אין וועלכע ס'האָט זיך געפונען דינאַמיט, אָנצינדערס צו באָמבעס און אַ צעהנדליג פאָרמען פון גראַנאַטען.

— און די אָכראַנע ווייסט וועגען דעם אויך?

— אוודאי ווייסט זי. מ'רעכענט צו טון אַזוי: ווען ס'וועלען פעסטגעשטעלט ווערען ניימאַנ'ס פערבינדונגען אין פינלאַנד, און ער וועט פאָהרען אַ היים, וועט מען איהם אויפ'ן וואָקזאַל אַרעסטירען, אין פינלאַנד ווערט מען ענטדעקען די לאַבאָראַ־טאָריע און דאָ — דעם דינאַמיט און די אַנדערע מאַטעריאַלען.

הגם בורצעוו האָט זיך שוין בעצויגען מיט פיל צוטרוי צו באַקאַי'ען, איז איהם דאָך, נאָכ'ן אויסהערען די גאַנצע מעשה, אַדורכגעפלויגען דער געדאַנק: צי האָט אַמאָל בראָדסקי נישט בעקומען אַ ספּעציעלע אינסטרוקציע אויף דעם אופן צו אינ־פאָרמירען באַקאַי'ען, כדי דערנאָך אַרײַנצושלעפּען בורצעוו'ן און זײַנע פריינד אין גאָר אַ מיאוס'ע געשיכטע.

בורצעוו האָט עטליכע מאָל אויסגעפרעגט וועגען דעם ענין באַקאַי'ען און האָט זיך איבערצייגט, אַז די זאַך איז טאַקע גאָר אַן'ערנסטע. ער האָט דאַן בעשלאָסען מיט דעם ענין זיך צו פערנעהמען.

בורצעוו איז אַוועק אין גאָסודאַרסטווענע דומע, האָט אַרויסגערופען אַ דעפּוטאַט פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פראַקציע און איהם איבערגעגעבען באַקאַי'ס דערצעהלונג, בע־טענדיג די זאַך אויסצופאָרשען.

אין עטליכע טאָג אַרום האָט מען בורצעוו'ן מיטגעטיילט, אַז הגם ס'איז ווירקליך פערהאַן אַ ס. ד. ניימאַן, ס'איז אויך דאָ אַ קרייז, וואָס האָט בעציהונגען מיט פינלאַנד, נאָר די גאַנצע געשיכטע איז שטאַרק איבערטריבען.

באַקאַי האָט אָבער געגעבען בורצעוו'ן ווייטערדיגע ער־קלעהרונגען, און בורצעוו האָט זיך געזעהען גענויטיגט נאָכאַמאָל צו וואָרענען די ס. ד.'קישע פראַקציע פון דער דומע, זי זאָל אָננעהמען שטרענג אַן'אינפערמיידליכען דורכפאַל.

אין עטליכע טאָג אַרום איז בורצעוו אָפּגעפאָהרען קיין אויסלאַנד און אויף דער גרענעץ האָט ער דורכגעלייענט אין די בלעטער, אַז אין קעלאָמיאַקי, אין פינלאַנד, איז אַרעסטירט געוואָרען דער סאָציאַל־דעמאָקראַט ניימאַן, ס'איז ענטדעקט געוואָרען אַ דינאַמיט ווערקשטעל א א.וו.

(פאָרטזעצונג קומט)

א גוטהארציגע רוסישע מאמע

האט צו איהר קינד דריי טאטעס מיטאמאל.

אין דער אווענד-אויסגאבע פון דער פעטראגראדער „קראסנאיא גאזעטא" פון 14-טען מערץ לייענען מיר:

דאס לענינגראדער פאלקס-געריכט האט דערהאלטען די פאלגענדיגע מעלדונג:

„נישט ארייננלאזענדיג זיך אין קיין חקירות וועגען דעם עצם מעגליכקייט פאר איין קינד צו האבען דריי טאטעס און רעכענענדיג זיך נאר מיט דעם אורטייל פון געריכט, וועלכער האט אונז דריי אנערקענט פאר די טאטעס פון איגנאטיעווא'ס קינד, דערקלערען מיר פאלגענדעס:

1) די מאמע פון קינד, איגנאטיעווא, לעבט מיט מענער אויף רעכטס און לינקס און זארגט זיך גארנישט וועגען אונזער בשותפות'דיגער טאכטער.

2) די מאמע פון אונזער קינד, איגנאטיעווא, האט אוועקגעגעבען אונזער מיידעלע צו א פרעמדער פרוי, אז זי זאל אכטונג געבען אויף איהר און זי צאהלט איהר נישט די 15 רובל א חודש „אלימענטען" וואס זי בעקומט פון יעדען פון אונז, לויט דעם אורטייל פון געריכט.

אויף דעם גרונד פאדערען מיר, אז דאס געריכט זאל אוועקנעמען ביי דער איגנאטיעווא איהר מוטער-רעכט אויפ'ן קינד און אנטהמען ביי איהר אונזער מיידעלע. אונטערגעשריבען: די טאטעס פון דעם מיידעלע לידיא איגנאטיעווא: א. בארנאוסקי, פ. ניקיטין און וו. מאלצעוו".

— איהר בעשטעהט אויף אייער פארלאנג? — ווענדט זיך דער ריכטער האלפערן צו די דריי מענער.

— אונבעדינגט! — ענטפערען אלע דריי טאטעס מיט אמאל.

דערנאך הויבט אן יעדערער פון זיי צו דערצעהלען די גאנצע געשיכטע.

מיט א דריי-פיר יאהר צוריק, ווען זיי אלע דריי זענען נאך געווען סטודענטען און האבען אלע געוואוינט אויף איין קווארטיר, האט זיך אויף זייער טרויעריגען האריזאנט בעוויזען דאס מיידעל פעלאגיע איגנאטיעווא, וועלכע איז נאר וואס געקומען צו פאהרען פון דארף. דאס מיידעל האט זיך נישט אויסגעצייכענט נישט מיט קיין שעהנקייט, נישט מיט קיין צופיל שכל אדער לײדענשאפט, אבער זי האט פערמאגט א גוט הארץ און ווילענדיג פערמיידען קריגערייען צווישען די דריי חברים, האט זי אנגעהויבען לעבען גלייכגילטיג מיט אלע סטודענטען.

— פערשטעהט איהר מיר, בירגער ריכטער — זאגט איינער פון די טאטעס, דער אינזשיניער בארנאווסקי — מיר זענען שוין איצט מאטעריעל גענוג פערזארגט, אז מיר זאלען קענען געבען אונזער טאכטער א געהעריגע דערציהונג. איך בין אן אינזשיניער, ניקיטין איז א פינאנץ-אינספעקטאר און מאלצעוו — א טוער פון די קאאפעראטיווען. איך און מאלצעוו זענען טאקי נישט קיין פערהייראטע, אבער זאל מען דאס מיידעלע אוועקגעבען צום פערהייראטען ניקיטין און מיר זאלען איהם צאהלען די „אלימענטען"...

— איך דענק, אז דאס וואלט געווען די גלייכסטע זאך! — שטימט שנעל צו ניקיטין, פערריכטענדיג די „פענסנע" אויפ'ן נאז — דאס קינד וואלט זיך דאן דערצויגען מיט מיין אייגענער טאכטער.

— יעדענפאלס — רופט זיך אפ דער דריטער טאטע מאלצעוו, — ס'וואלט געווען זעהר אוממענשליך איבערצולאזען דאס קינד דארט, וואו זי געפינט זיך איצט. איינמאל ווען מיר זענען געקומען צו אונזער טעכטערל, האבען מיר געזעהן פאר זיך אזא בילד. אונזער ארים פוסה'לע איז געלעגען אליין אין וויגעלע און די מאמע, איגנאטיעווא, איז זיך אוועק מיט מענער אין א ביער-האלע און דאס קינד איבערגעלאזען אויף גאטס בארארט, איינע אליין אין צימער...

— איגנאטיעווא איז טאקי זעהר א שלעכטע מאמע — בעשטעטיגט די פרוי פעדזלאווא, — שטעלט זיך נאר פאר, זי האט נישט לאנג צוריק געבוירען פון אן אנדערען מאן א צווייט קינד און אט זייער מיידעלע האט זי מיר צוגעווארפען, אז איך זאל אויף איהר אויפפאסען. שוין באלד א יאהר און א פערטעל ווי זי האט זיך ארויסגעצויגען פון מיין הויז, און ווי אזוי קאן זי זיין א מאמע, ווען זי האט אזא „גוט" הארץ? אט א שטייגער איז איגדערפריה געקומען צו אונז א מאליער אין הויז און אין אווענד איז ער שוין געקומען נעכטיגען צו איהר. אדער אט איז אריינגעקומען דער מאן, וואס פאסט אויף אויף דער עלעקטרי און שוין, ער שלאפט שוין ביי איהר.

דאס געריכט בעראט זיך עטליכע מינוט צייט און טראגט ארוס דעם פאלגענדען אורטייל:

„אפנעמען אויף איין יאהר צייט פון דער פרוי יעליזאוועטא איגנאטיעווא די עלטערן-רעכט איבער'ן קינד און דאס מיידעלע אוועקגעבען ניקיטינען צו דערציהען, מיט א תנאי, אז די איבריגע צוויי טאטעס זאלען איהם צאהלען צו 13 רובל א חודש „אלימענטען".

— און מיר זאלען האבען די רעכט צו קומען געוואהר ווערען צו אונזער טעכטערל? — פרעגען בארנאווסקי און מאלצעוו.

— פערשטעהט זיך! — ענטפערט ניקיטין — דאס האט איהר דאך א רעכט צו טון אלס די געזעצליכע טאטעס.

יודישע סטודענטען ווילען אפשטעלען דעם ברי-דער-קריג צווישען אמעריקאנער יודישע ארבייטער.

נ י ו - י א ר ק. (י.ט.א.) א גרופע סטודענטען פון דער יודישער סטודענטען-ארגאניזאציע און יודישען לעהרער-סעמינאר האבען ארויסגעלאזט אן אויפרוף צו די יודישע סטודענטען אין די סעמינארען, אוניווערזיטעטען און מיטעל-שולען, אין וועלכען עס ווערט צווישען אנדערען געזאגט:

„שוין זייט א לענגערע צייט ווערט געפיהרט אויף דער יודישער ארבייטער-גאס א שטארקער קאמף ביז-איצט האט מען אין פערטייאישע און אין קולטורעלע קרייזען אב'געפטר'ט דעם ענין מיט א פאר „קאמפלימענטען" פאר דעם אדער אנדערען צד. מען האט נישט פערשטאנען, אז די זאך איז פיל ערנסטער.

„הערט אויף צו ווארפען בלאטע"— האט מען גע'טענה'ט, ביז מען האט סאקע אויפגעהערט צו ווארפען מיט בלאטע און מען האט אנגעהויבען ווארפען מעסערס. מען ווארפט שוין מעסערס אויף דער יודישער ארבייטער-גאס! מען ווארפט שוין אייזערנע רעהרען. מען ווארפט קוילען פון ביקסען. עס ווערען צובראכען אונזערע ארבייטער-ארגאניזאציעס. עס ווערען טאגטעגליך בעגאנגען שוידערליכע פערברעכענס בנוגע צו דער מינימאלסטער מענשליכער עטיק, עס הערשט א מוראדיגע אונפעראנטווארטליכקייט, עס בעשעוועט א פיינדשאפט אויפ'ן שוידערליכען אופן. און ועל כולם, עס ווערען צושפאלטען ארבייטער-קעפ!...

„אונזער אציעלע „געזעלשאפטליכע מיינונג" מישט זיך גאר נישט אדער גאר ווייניג אריין. עס איז אונזער חוב דעריבער, חברים, אלס סטודענטען און ארבייטער צו זאגען אונזער ווארט! מיר האבען א כח און א רעכט דערצו! מיר זענען פעראינטערעסירט צו מאכען א סוף צו פערברעכענס! מיר מוזען אויפוועקען די יודישע געזעלשאפטליכקייט פון שלאף און זאל זי זאגען איהר ווארט. מיט אונז מוז מען זיך רעכענען און עס וועט זיין א פערברעכען פון אונז צו שטעהן איצט אין א זייט.

מיר לאדען אייך דעריבער איין. אויף א קאנפערענץ פון אלע יודישע סטודענטען-ארגאניזאציעס פון ניו-יארק, צו בעטראכטען א פלאן ווי אזוי דעמאנסטראטיוו אויסצודריקען אונזער פראטעסט געגען די פערברעכענס און וואסערע מיטלען אנצונעמען, אז אונזער פראטעסט זאל זיין א ווירקזאמער".

פאריזער בילדער.

(ענדע פון 3 טע זייט).

אז, איהר זייט א זשורנאליסט... מען האט מורא פאר זשורנאליסטען, ווי פאר פייער"...

ציגעגאנגען, געפעפנט די טיר און...

ביי טישען, זיצענדיג, שלאפען ביי פופציג בראדיאגעס מיט געקרייצטע ארימס. זיי זעהען אוים ווי כהנים וואלטען געדוכנ'ט. דארט, וואו זיי שלאפען איז האלב פינסטער. אין א ווינקעל ווערט בעלויכטען דער קאפ פון ווערטער, צי פון בעל-הבית. ער איז בייז:

— לא פארט! — שרייט ער מיר צו.

מיינע אויגען בוזערן זיך אבער איין אין שפאלט און כאפען א קוק אויף די זיצענדע שלאפערס. זיי מאכען נאך א פיינליכערען איינדרוק, ווי יענע, דארט, וועלכע שלאפען אין די טירען. יענע ליגען כאטש, ליגענד, אויסגעצויגען אין די פאזע פון שלאפען. די אבער זיצען, און נאך וואס פאר א זיצען, איינער אין צווייטען. פררו! א שוידער לויפט אריבער אין די גלידער...

צווישען די שלאפענדיגע הויבט זיך איינער אויף. א שלאפענדיגער געהט ער צו צו עפעס א פינסטער ווינקעל, טוט עפעס — מען קען נישט זעהן גענוי וואס — און געהט צוריק א שלאפענדיגער אויף זיין ארט...

נעהמט איינער כראפען אויף א העכערן טאן, דונערט באלד די שטימע פון ווערטער: „עי לא טא געלו"—

און דער כראפער ווערט שטילער...

* * *

דער יונגער טאג האט פערשלונגען די נאכט. די האלען האבען אנגעהויבען זייער טאראראם, א בעוועגונג, א געלויף. שווערע וועגען לאדען זיך אויס. הונדערטער קעפ בלויע קרויטען שטעהען אין סימעטרישע בערג. זעהען אוים ווי גרויסע בלויע רויזען. אראנזשען מיט רויט בלוט שמעקען. א ריח פון וואסער, פלייש, גארטען. ארויסגעטריבען פון זייערע לעכער ווערען די בראדיאגעס, וואו געהען זיי איצט? וואו?

נ. פ-ט.

מאלי פיקאו, פאליא נעגרי, ראמאן נאווארא

האבען זייער ערפאלג צו פערדאנקען זייער שעהנהייט!

ווילסטו אויך זיין שעהן???

— טא קויף איין דיין קאסמעטיק, ווי: פודער, זייף, כעלנישע בלומען-וואסערן, פערפומען, פערשידענע קרעמען אינ- און אויסלענדישע צו די שארפסטע קאנקורענץ - פרייזען נור ביי דער רעעלסטער און סאלידסטער פערפומעריע פון

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11

פאר ענגראס-סטען—גרעסערער ראבאט!

בעמ.: דאס בעזוכען מיין געשעפט איז אהן קויפצוואנג.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(2

(ראמאן).

קאפיטעל 2.

די משוגענע בעטלערקע.

אין א הייסען זומער-טאג פון יאהר 1.900, האט זיך אויף די שמאלע געסלעך פון דעם שטעטל בראד בעוויזען אן אלטע אפגעריסענע און שמוציגע יודישע בעטלערקע.

קיינער האט נישט געוואוסט ווער זי איז און פון וואנען זי איז געקומען. איבעריגענס, וואלט דאס די בראדער יודען ווייניג אינטערעסירט. מאלע בעטלערקעס זענען אדורכגעגאנגען דורך די גאליצישע שטעטלעך. די דאזיגע אלטע בעטלערין האט אבער געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון די בראדער יודען צוליב צוויי זאכען:

ערשטענס האט דאס אויסזעהן פון דער אלטער דערמאהנט א מכשפה פון מיטעלאלטער — קליין און איינגעהויקערט, צושויבערטע גרויע האהר אויפ'ן קאפ, אנגעטון אין טראנטעס און שמאטעס און געהאלטען האט זי אין איין שילטען און זידלען זיך, נישט קוקענדיג דעראויף, וואס זי האט נישט אדורכגעלאזען קיין איין דורכגעהער, וועלכער זאל איהר נישט געבען עפעס אין האנד אריין.

מעהר אויפפאלענד איז אבער געווארען די אלטע האלב-משוגענע בעטלערקע צוליב די צוויי פון פיר ביז פינף-יעהריגע מיידעלעך, וואס האבען זיך איהר שטענדיג נאכגעשלעפט, האלטענדיג זיך ביי דער אלטענס אפגעריסענע שמאטעס. לויט'ן אנגעטונענעם זייערען האבען די קינדערלעך נישט בעסער אויסגעזעהן, ווי די אלטע אליין. שמוציג ביז גאר, איינגעדארט, און די בארוויסע פיסלעך זענען געווען פערבלוטיגט פון פיל געהען. ס'האט זיך בעזונדערס געווארפען דאס מאגערע איידעלע אויסזעהן פון די קינדער.

— ווי קומען אזעלכע שעהנע קינדערלעך, מיט אזעלכע טיף-שווארצע יודישע אויגעלעך, צו דער דאזיגער אלטער מכשפה?

— האבען יודען צווישען זיך גערעדט.

די פעראינטערעסירונג פון די בראדער יודען מיט דער דאזיגער אלטער מכשפה און די קליינע קינדער איז געווארען נאך שטארקער צוליב דעם, וואס מ'האט זיך דערוואוסט, אז די אלטע בעטלערקע בעהאנדעלט „איהרע" קינדער אכזריות'דיג. זי האט די קליינע נפש'לעך געשלאגען און גע'הרג'עט אהן רחמנות, שלאפען האט זי זיי געלאזען אויף דער הארטער פאדלאגע פון דער אפגעברענטער מיהל, וואס איז געשטאנען אין חורבות אויפ'ן עק פון שטעטל.

שוין פארטאגס האט זיי די אלטע ארויסגעטריבען, אהן א לעפעל וואסער אין מויל אין גאס אריין, כדי צוזאמענצושנארען עפיס עסען. אבער פון דעם צוזאמענגעבעטעלטען האבען די קינדער גארנישט בעקומען.

די ארטיגע יודען האבען אנגעהויבען שטארק צוזושטעהן צו דער קהלה-פערוואלטונג, אז זי זאל אויספארשען דעם סודת'דיגען ענין פון דער בעטלערין מיט איהרע צוויי זעלטען-שעהנע קינדער.

די בראדער קהלה פערוואלטונג האט דעם ענין איבערגעגעבען איינעם פון איהרע יונגסטע מיטגלידער שמואל לוריע.

לוריע איז אין אווענד אוועק אין דער מיהל חורבה, כדי זיך אדורכצורעדען מיט דער אלטער בעטלערקע.

ער איז אריינגעקומען אין דעם הייזעל, וואס איז געווען אדורכגעלעכערט פון אלע זייטען, און אין וועלכען דער ווינד האט געהוליעט ווי אין אפענעם פעלד.

די מכשפה איז געשטאנען איבער די צוויי האלב-נאקעטע קינדערלעך און מיט א גרויסער בייטש געשמיסען זיי איבער די לייבער.

דאס האט די אלטע געטון צוליב דעם, כדי אויסצופייניגען די קינדער, אז זיי זאלען פיים שנארען מיט זייער מעמד ארויס-רופען מעהר רחמנות ביי דער בעפעלקערונג.

לוריע האט תיכף אפגעהאלטען די אלטע פון איהרע פערברעכערישער ארבייט און צוגעטרעטען אויסצופארשען די בעטלערקע.

— זאגט מיר, ווי הייסען די צוויי קינדער?

— איינע הייסט יהודית און די צווייטע פערל.

— זענען דאס אייערע קינדער?

— וואס געהט דאס אייך אן?

— דאס געהט מיך פיל אן! אויב איהר וועט מיר נישט אלץ גענוי ערקלערען, וועל איך דאס דורך פאליציי ארויס-בעקומען.

די אלטע, זעהט אויס, האט פאר דעם ווארט פאליציי מורא בעקומען און האט שוין גערעדט אין א גאנץ אנדער טאן.

— דאס זענען מיינע אייניקלעך. מיין זוהן און שנור זענען יונגערהייט געשטארבען און איך מוז געביך זיי אויסהאלטען, גיט עפיס א נדבה, גוטער הער! — האט די אלטע ארויסגערעדט מיט א געמאכטען געוויין.

— איך גלויב אייך נישט! — האט לוריע געזאגט, ס'וועט פיל בעסער זיין פאר אייך אויב איהר וועט מיר זאגען דעם גאנצען אמת...

(פארטזעצונג קומט)

Mydło
Kollontay
z pralką

1845 גענעראַל-פערטרעטער אויף לאָדז :
S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

קאַכאַנובקע

I-שטאַקיג הויז מיט 8 וואוינונגען. צו פערקויפען.
885 צו ערפאַהרען ביי **Wilhelm GOLZ**

שוינט אייער געלד!

אין קויפט
שירמס און שטעקענס
נור אין דער שירם-ווערקשטעל פון
ס. פייגענבוים,
נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנא)
ווייל איהר קענט דארט קויפען מיט
25% ביליגער ווי איבעראל. בעמערקט אויסזעהונג.
בעמ.ס׳ווערט אָנגענומען אַלע רעפּעראַטורן ווי אויך איבערציהען"

Miejski Kinematograf Cświatowy
Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג !
פאַר דערוואַקסענע און יוגענד !
„דער גנב פון באַגדאַד"
(Złodziej z Bagdadu)
מיט DOUGLAS FAIRBANKS אין דער הויפּטראָלע

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניא 15, טעל. 31-08
הײלט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציהן און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן ציהונג אָהן שמערצען, הײלט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12 נאָכמיטאָג און פון 3—7 א זייגער אָווענד. ביליגע פּרייזען. 1487

די מאָדערנסטע
לאַמפּען

פאַר שפּייז-צימערן
און קאַבינעטען
קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס-פּרייזען
נור ביי **ש. פ. שמאַרעוויטש**
פּאָלודניאָוואַ 8.
בעמערקונג: עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי איבעראַרבייטונג פון גאַז אויף עלעקטריע, אויך אָקסעדירט. 1523

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (דזשעלנא) 44
טעלעפאָן 22-44.
אויערען און האַלז קראַנקהייטען
שטימע און שפּראַך-פעהלערן
(שטאַמלען א.אַז.וו.) נעמט אָן
פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

א געוועלב
און 3 שטיבען מיט אַ קיך
גאַנץ נאָהענט פון דער נאָוואָמיעסקאַ. זאָפּאָרט צו פערדינגען. ערפאַהרען ביי
י. נאַשעלסקי, פּעטרי קאָווער 9, מעבעל-געשעפט.

מעבעל
שלאָף-צימער, עס-צימער, ביוראָ-איינריכטונג, קוכען-מעבעל
אַלעס אייגענע אויסאַרבייטונג!
צו בעקומען ביי די בעסטע בעדינגונגען !
קאָנקורענץ-פּרייזען!
פלאַכעוויטש און רעכט, פּעטריקאָווער 145 (אין הויף).

א געוועלב
מיט אַ שטוב און קיך
ווערט פון זאָפאָרט גע-
זוכט. מעקלערס געבעטען.
שרייבען. בענעדיקטא 25
ביי קוסנער. 188

א צימער
פאַר אַן אַנשטענדיגען יונ-
געןמאַן איז פון זאָפאָרט
צו פערמיעטען. פּאָלוד-
ניאָווא 23, פראָנט, 3.
שטאָק, וואָהנ. 7. 788

אלערליי יונגע
882
הערט געזוכט ביים
מענער-שניידער
ה. ראָזענשטיין,
האַנדטאַנסקער 29.

טיכטיגע אגענטען
צו פערקויפען פערשידענע לאַנדשאַפטען, ווידאָקען, אויך אויף דער פּראָווינץ, ווערען פון זאָפאָרט געזוכט. — פערדינסט גאַראַנטירט, די אדרעס צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג. 684

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָווא 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה
און פון 5 — 8 אָווענד

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגערזשער 1, טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער רעטשנױצע פעטריקאָווער 294, פון 12—2 מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

הײלפּעדאַגאָגישע היים
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער.
שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט.
עלעקטריזאַציעס,
ליכטהײלאַפּאַראַטען.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָווענד.

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָווענד,
פריה—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר
נירען, בלאָזען און
האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

892

BILANS
Łódzkiego Banku Depozytowego, Sp. Akc. w Łodzi
na dzień 1 stycznia 1927 roku.

STAN CZYNNY.		STAN BIERNY.	
Kasa i sumy do dyspozycji Zł.	57564079	Kapitały własne . . . Zł.	1116000 –
Waluty i weksle zagraniczne	202919942	Wkłady	718516503
Papiery wartościowe własne	11383180	Redyskonto weksli	33012396
Weksle zdyskontowane . . .	466666567	Kor. Banki „Loro" i „Nostro"	259062030
Rach. Bieżące	404920786	Procenty na rok 1927 . . .	9532943
Kor. Banki „Loro" i „Nostro"	50963411	Sumy Przechodnie	23793572
Ruchomości	5047545	Rach. Strat i Zysków . . .	48564054
Sumy Przechodnie	4615988		
Suma bilansowa:	1204081498	Suma bilansowa:	1204081498
Udzielone gwarancje . . Zł.	51370524	Zobow. z tyt. udz. gwarancji Zł.	51370524
Inkaso	197977471	Różni za inkaso	197977471
Razem Zł.	1453429493	Razem Zł.	1453429493

Rachunek Strat i Zysków za 1926 r.

Stan czynny.			Stan bierny.		
Wydatki handlowe i wszelkie wynagr	Zł. 105194099		Pozostałość zysku z 1925 r.		Zł. 99055.-
Podatki zapłacone	„ 12705682		Procenty i prowizje	Zł 147555009	
Należności wątpliwe	„ 22223825	Zł 140123606	Różnice kursowe na dewizach	„ 25701530	
Czysty zysk za 1925 Zł. 99.055.- Czysty zysk za 1926 Zł. 386.585.54		Zł. 48564054	Różnice kursowe na papierach %/%	„ 4791019	
do podziału jak nast.			Zwrot należności, spisanych na straty	„ 734602	„ 178782160
na kapitał zapasowy	Zł. 108000.–				
„ dywidendę (50%) w postaci bezpłntn. akcji *)	„ 360000.–				
do przeniesienia na rok następny	„ 1764054	„ 48564054			
		Zł 188687660			Zł 188687660

*) Na każde dwie akcje I Emisji Akcjonarjusze otrzymują bezpłatnie do 1 lipca 1927 r. świadectwo tymczasowe na 1 akcję III Emisji, zaś Akcjonarjusze, którzy do wyżej oznaczonego terminu oświadczą, że z tego prawa rezygnują, otrzymują dywidendę na posiadane przez nich akcje I Emisji w gotowiźnie.

אין וואָס שטעקט די געהיימניש פון אייביגער יוגענד?
פאַרוואָס
איז די פאַריזערין אַ בחנ׳עוודיגע פרוי אין באַלזאַק-עלטער אין דער צייט, ווען אַ פּוילישע אין זעם זעלבען עלטער האַלט זיך שוין פאַר אַ מיואש׳דיגע?
דערפאַר,
ווייל יעדע פאַריזערין בענוצט דעם רעטונגס-מיטעל
COSMOPOLIS
וועלכער ערפרישט דאָס פּנים, די הענט און דעם קערפּער און וועלכער פערוואַנדעלט זי אין אַ יונגע פרוי פול מיט רייץ, אין בעגענזאַץ צו אונזערע פּוילישע פרויען, פון וועלכע נאָר איינע אויף צעהן זאָרגט וועגען זיך צו האָבען שטענדיג אונטער די האַנד דאָס דאָזיגע וואונדערבאַר היגיענישע מיטעל.

קאָסמאָפּאָליס גיט די הויט אַן׳אונפערגלייכליכע עלאַסטישע און צערטליך סאַמעטענע גלאַטקייט.
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין קרעם קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין פּאַסטע צום פּנים.
קאָסמאָפּאָליס איז אַ גאַנץ נייע און ביז אַהער נאָך נישט געוועזענע זאַך.

פּערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געוואונשען.
הויפּט-סקלאַד אין פּוילען : ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.50 זל. פאַר שטיק. ווען מ׳קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד פאַר פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ׳ן בעקומען פּאָראָויס 2.75 אָדער 3.25 אויף אַ נאָכנאַהמע.
883
היט זיך פאַר פעלשונגען!

CZARY
היינט גרויסע פּרעמיערע פון סענסאַציאָנעלע פילם א. ג.
„דער ווילדער רייטער"
TOM MIX און בערימהטער BUCK JONES | אויסערן פּראָגראַם: „דראַהאַם אַ מיטעל מאָגער צו ווערען" פּראָכטפולע אמעריק. קאָמעדיע אין 2 אַקטען.
בעמערקונג: די פּרייזען פון די פּלעצער זענען אויס׳ן ערשטען סעאַנס 60 גראָשען. אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה׳ ניעוויאַדאָמסקי.
קאָוואַלעווסקי אַוואַנגאַרדעס אין 6 אַקט. אין דער הויפּטראָלע דער גרויסער קאָמיקער ...

אַנאָנסען - פּרייז: פאַר מיליטעטער - שורה.
פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פריטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פריטאָג 60 גראָשען, נאָכ׳ן טעקסט 10 גראָשען, פריטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער, אויבער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

אַבאָנעמענט - פּרייז:
אין לאָדז : א חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַרן אונהאַלט פון די אַנאָנסען איז ד רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פון 8 פריה ביז 8 אין אָווענד.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.